

فصل اول

برنامه آموزشی رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
در مقطع دکتری تخصصی

مقدمه

تغییرات بنیادی بین‌المللی در مفاهیم سلامت و همچنین تاکید شواهد و تجارب جهانی بر لزوم جهت‌دهی و سازمان‌دهی مجدد نظام‌های سلامت، از رویکردهای «مشکل‌مبنایی»، «درمان‌گرایانه» و «تکیه بر نداشته‌ها»، «بیماری محور» و «معلول‌گرا» به سوی رویکرد «سیستم‌مبنایی»، «پیشگیرانه»، «تکیه بر داشته‌ها»، «سلامت محور» و «ارتقاء سلامت» مبتنی بر ترویج سبک زندگی سالم تاکید نموده است که نهایتاً به اصلاح سبک زندگی و ارتقاء کیفیت آن منجر می‌گردد. توانائی برنامه‌ریزی در ترویج سبک زندگی سالم و توانمندسازی بهره‌گیری از ارگان‌های تصمیم‌گیرنده به عنوان سرمایه‌های اجتماعی در جهت اصلاح فرایندهای سیاست‌گذاری و حامی توسعه در بکارگیری نیروی مردمی برای بهبود، اصلاح و تغییر سبک زندگی، عنصری کلیدی در بازنگری دوره دکتری آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت جهت ارتقاء همه جانبه سلامت قلمداد می‌شود.

ارتقاء سواد سلامت جامعه به عنوان محور عدالت در سلامت، که تامین‌کننده هدف اصلی توسعه و نشانه یک جامعه در حال پیشرفت است، نیازمند متخصصینی است که بتوانند «ارتقاء سلامت جامعه» با تغییر رویکرد از مدیریت متمرکز و «کار برای مردم»، به رویکرد پویای مدیریت مشارکتی و مداخله‌ها و خدمات «مردم برای مردم» تغییر دهند. برنامه‌های آموزشی دوره دکترای آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت همگام با بررسی تغییرات بنیادین در مفاهیم سلامت و کنفرانس‌های بین‌المللی در موضوع ارتقاء سلامت تدوین گردیده است تا با تدوین مهارت‌های به روز ارتباطی، توان هماهنگی درون‌بخشی و برون‌بخشی و کسب مهارت‌های عمومی و تخصصی بیشتر و جدیدتر از سوی دانش‌آموختگان این رشته، گامی در جهت توسعه ایران اسلامی برداشته شود.

عنوان رشته به فارسی و انگلیسی:

آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

Health Educatin & Health Promotion

مقطع تحصیلی: دکتری تخصصی (PhD)

تعریف رشته: دوره دکترای تخصصی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت دوره‌ای است که متخصص حرفه‌ای تربیت می‌کند که از دانش، مهارت و شایستگی کافی در تدوین و تهیه سیاست جامعه سالم، ایجاد محیط حمایتی، تقویت عمل جامعه، توسعه مهارت‌های شخصی و بازآموزی خدمات سلامتی و مدیریت برنامه‌های مرتبط با سلامت برخوردار می‌باشد همچنین مردم را در جهت تامین، حفظ و ارتقای سلامت برای ایجاد زندگی سالم در محیط سالم توانمند و با جلب مشارکت مردم و حمایت سیاست‌گذاران وضعیت شاخص‌های سلامت در جامعه را بهبود بخشند.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

کلیه دارندگان مدرک کارشناسی ارشد در یکی از رشته‌های: آموزش بهداشت، آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، مهندسی بهداشت محیط، مهندسی بهداشت حرفه‌ای، علوم تغذیه، علوم اجتماعی گرایش جامعه‌شناسی، جامعه‌شناسی فرهنگ، توسعه محلی گرایش شهری، توسعه محلی گرایش روستائی، رفاه اجتماعی، روانشناسی سلامت، روانشناسی تربیتی، روانشناسی صنعتی و سازمانی، مشاوره، مدیریت رسانه، آموزش بزرگسالان، آموزش پزشکی، سیاستگذاری سلامت، پرستاری سلامت جامعه، پرستاری سالمندی، پرستاری کودکان، آموزش مامائی، مامائی جامعه نگر، بهداشت مادر و کودک، آموزش پرستاری و دکترای حرفه‌ای پزشکی عمومی و دندانپزشکی و دامپزشکی و متخصصین بالینی از یکی از دانشگاه‌های معتبر داخلی یا خارج از کشور که به تأکید وزارت بهداشت، درمان آموزش پزشکی و یا وزارت علوم، تحقیقات فن‌آوری رسیده باشد.

مواد امتحانی در آزمون ورودی و ضرایب آن:

جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی مورد پذیرش، مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی به دفتر چه آزمون دکتری تخصصی (Ph.D.) رشته های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران

سلامت از دیرباز مورد توجه انسان بوده و اهمیت بهداشت عمومی از سال ۱۸۷۲ میلادی در انجمن های علمی جهان مطرح بوده و با شروع فعالیت سازمان جهانی بهداشت از سال ۱۹۴۸ میلادی، ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت، مورد تأکید واقع شده است. بعد از اجلاس اتاوا در سال ۱۹۸۶ «منشور اتاوا»، با تأکید مجدد بر آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت تصویب شد. مکانیسم‌های عملیاتی این منشور عبارت بود از: "ایجاد سیاست عمومی مرتبط با سلامتی، ایجاد محیط‌های حمایت‌کننده، بازنگری سیستم خدمات بهداشتی درمانی، تقویت اقدامات جامعه در خصوص سلامتی و توسعه مهارت‌های فردی". از اجلاس اتاوا تا آذر ماه ۱۳۹۶، نه (۹) اجلاس بین المللی توسط سازمان جهانی بهداشت تشکیل گردیده است. در هشتمین کنفرانس بین المللی ارتقاء سلامت هلسینکی (۲۰۱۳) مورخ ۲۰- ۲۴ خرداد ۱۳۹۲ در کشور فنلاند اقدامات موثر بین بخشی و سیاست‌های عمومی سلامت محور، را دو عنصر محوری جهت ارتقاء سلامت و دستیابی به سلامت در همه سیاستها و تحقق عدالت در سلامت به عنوان یک حقوق انسانی در آن بیان شد سلامت در همه سیاستها به مسئولیت-پذیری، پاسخگویی تصمیم گیران و سیاست-گذاران در مورد تاثیرات مربوط به سلامت در تمام سطوح برنامه ریزی ها می پردازد و تأکید روی نتایج سیاست ها و برنامه ریزی های عمومی پیرامون سیستم‌های سلامت و عوامل تعیین کننده سلامتی و رفاه دارد. سلامتی افراد تنها مسئولیت نظام سلامت بشمار نمی‌آید، بلکه سلامت یک موضوع سیاسی گسترده از تجارت تا سیاست خارجی است و این نیازمند توجه تمام ارکان دولت و حکومت ها نسبت به در نظر گرفتن سلامت در سیاست‌های خود متعهد و درگیر می کند. (helsinki 2013 WHO). در آذر ماه ۱۳۹۶ در نهمین کنفرانس جهانی ارتقاء سلامت (بیانیه شانگهای ۲۰۱۶) بر چهار موضوع اساسی ذیل تأکید نموده است:

۱- ایجاد شهر های سالم ، ارتقاء سلامت شهری و حمایت از شهرها و جوامع سالم

۲- ارتقاء اقدام در تمامی ارگان‌ها

۳- تقویت سیاست‌گذاری مناسب برای سلامت و همچنین بهره‌برداری اجتماعی در راستای ارتقاء سلامت

۴- ارتقاء سواد سلامت

در پی این اجلاس‌ها تغییرات ساختاری در سازمان بهداشت جهانی و نظام سلامت، به دنبال آن در کشورهای درحال توسعه اتفاق افتاد. جهت تأمین نیروی انسانی متخصص مورد نیاز، رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در دهه‌ها دانشگاه معتبر جهان تأسیس شد. کشورهای استرالیا، کانادا، و کشورهای اروپایی از پیشگامان این علم هستند. از این رو، در پی تغییرات بنیادی بین‌المللی در مفاهیم سلامت و همچنین تأکید شواهد و تجارب جهانی، لزوم و ضرورت بازنگری رشته آموزش بهداشت و ارتقای سلامت در ایران محرز گردید. بعد از انقلاب اسلامی در ایران، دوره‌های آموزشی برای تربیت کارشناسی ارشد آموزش بهداشت توسط دانشکده بهداشت دانشگاه تهران (دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران فعلی) آموزش بهداشت برگزار شد. تربیت دانشجویان در رشته آموزش بهداشت در مقطع دکتری تخصصی از سال ۱۳۶۷ آغاز گردیده است.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- در دانشگاه‌های علوم پزشکی و موسسات آموزش عالی به‌عنوان عضو هیئت علمی
- در مراکز تحقیقاتی به‌عنوان عضو هیئت علمی پژوهشی
- در واحد‌های ستادی و مراکز/پژوهشکده‌های تحقیقاتی وابسته به معاونت‌های مختلف دانشگاه‌های علوم پزشکی
- مراکز خدمات و مشاوره آموزش و ارتقاء سلامت
- مراکز EDC دانشگاه‌های علوم پزشکی
- ستاد بهداشت مدارس، وزارت آموزش و پرورش (کشور، استانها)
- صدا و سیما (برای ارائه خدمات تخصصی در زمینه تولید و پژوهش برنامه‌های سلامت محور)
- رسانه‌های جمعی و دیجیتال (طراحی و تولید بسته‌ها و برنامه‌های آموزش سلامت محور در جامعه)
- معاونت فرهنگی، اجتماعی شهرداری‌ها
- سازمان‌های درمانی، آموزشی، اجتماعی اقتصادی (برنامه‌ریزی، ارزشیابی و اعتبار بخشی برنامه‌های ارتقاء سلامت)
- محیط‌های کار و صنعت (شامل تشکیلات مرتبط با بهداشت، درمان و HSE)

فلسفه (ارزش‌ها و باورها)

باورها و ارزش‌های حاکم بر این رشته در چارچوب فلسفه عدالت اجتماعی و عدالت در سلامت شکل گرفته که منطبق با ارزش‌ها و ایدئولوژی اسلامی می‌باشد. از آنجاکه هدف رشته ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت توانمندسازی افراد و جامعه برای کنترل عوامل مؤثر بر سلامت است، لذا آموزه‌های این رشته نقش مهمی در استقرار جامعه سالم به عهده

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

دارد. این رشته بر اساس نیازهای فردی، سازمانی، و اجتماعی برای بهبود رفتار و توسعه فرهنگ و سبک زندگی سالم و ارتقاء کیفیت زندگی مبتنی بر فرهنگ اسلامی- ایرانی بنا گردیده است. در این برنامه، بر ارزش و باورهای زیر تأکید می‌شود:

- ارزش‌های اسلامی- ایرانی
- عدالت محوری
- سلامت محوری
- اخلاق‌مداری
- تفکر نظام‌مند
- اجتماع محوری
- مشارکت، همکاری و توانمندسازی
- نو آوری و خلاقیت
- تعهد، مسئولیت پذیری، پاسخگویی و شفافیت
- یادگیری مادام‌العمر
- کارآفرینی

دورنما (چشم‌انداز، Vision)

رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقطع دکتری بنا دارد تا با تربیت دانش‌آموختگان توانمند بتواند به جامعه ای سالم برخوردار از بالاترین استانداردهای زندگی سالم و تعالی کیفیت زندگی دست یابد. در ۱۰ سال آینده و همگام با سیاست‌های ابلاغی، رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت به بالاترین استانداردهای ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت در سطح منطقه دست یابد و از نظر تولید علم اولین کشور برتر منطقه و بعنوان قطب علمی و مرجع مبتنی بر شواهد برای سایر کشورها قرارگیرد.

رسالت (مأموریت، Mission)

ماموریت رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در مقطع دکتری تخصصی، تربیت دانش‌آموختگانی است که با کسب دانش و مهارت‌های حرفه‌ای تخصصی قادر به شناخت جامعه، سیاست‌گذاری و مدیریت برنامه‌های ارتقاء سلامت بوده و در جهت توانمندسازی فردی، اجتماعی و سازمانی در جامعه اقدام نماید.

اهداف کلی (Aim)

- اهداف کلی این رشته تربیت و توانمندسازی دانش‌آموختگان در جهات ذیل می‌باشد:
- تحلیل، تدوین و کاربرد استراتژی‌ها در برنامه‌های ارتقاء سلامت جامعه
  - برنامه‌ریزی و زمینه‌سازی اجرای مداخلات بهبود سبک زندگی سالم و کیفیت زندگی در جامعه
  - تحلیل و توسعه رفتارها و تصمیمات ارتقادهنده سلامت در سطح فردی، اجتماعی و سازمانی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- ارزشیابی برنامه های ارتقاء سلامت جامعه
- توسعه دانش ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت
- تاثیر گزاری و مشارکت در سیاستگذاری جامعه
- نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:
- آموزشی / پژوهشی / اجرائی در جامعه

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

الف- نقش آموزشی

ب - پژوهشی

ج- نقش اجرائی در جامعه

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار (Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارت‌اند از:

- مهارت‌های ارتباطی-تعامل
- آموزش
- پژوهش
- کارآفرینی و مهارت‌های حل مسئله
- مهارت‌های مدیریت (سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی)
- حرفه ای گرایی (Professionalism)

ب: توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار (Special Competencies)
توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارت‌اند از:

کدهای درسی	شرح وظایف حرفه‌ای	توانمندی
۱۵،۱۶،۲۲	مدیریت، نظارت و مشارکت در برنامه‌های ارتقاء سلامت در نظام ارائه خدمات سلامت هماهنگی درون بخشی و بین بخشی با سازمان‌ها و نهادها در جامعه شناسائی، خلق و ارزیابی راهکارهای اثربخش در جلب مشارکت و بهبود فرایند های سازمانی برای ایجاد محیط های حامی سلامت مدیریت، رهبری و سازمان دهی اجتماعی ارزشیابی و اعتبار بخشی برنامه‌ها و دوره های آموزشی مدیریت و رهبری برنامه های ارتقاء سلامت در سطوح فردی، سازمانی، اجتماعی در محیط‌های مختلف (مدارس، بیمارستان، محیط کار و ...) مدیریت و رهبری تیم های ارتقاء سلامت مشارکت در ظرفیت سازی کارکنان نظام سلامت، و توانمندسازی اجتماعی	مدیریتی/اجرایی
۱۱،۱۵،۱۷	آموزش دروس رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت مشارکت در تربیت نیروی انسانی سایر رشته های مرتبط توانمند سازی فردی، سازمانی و اجتماعی کاربست خلاقانه و نوآوری در فن آوری های نوین آموزشی و ارتباطی روش های آموزشی در گروه خاص طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره‌های آموزشی رسمی و غیررسمی تولید و استانداردسازی مواد و محتوای آموزشی مشارکت در تدوین برنامه های آموزشی سازمان ها و نهادها بکار گیری روش‌های آموزشی نوین تولید برنامه های آموزشی در قالب های مختلف متناسب با مخاطب، فرهنگ اجتماعی و ساختار رسانه	آموزشی
۱۴،۱۵	پژوهش های کاربردی برای توسعه دانش و الگو سازی مداخلات اثر بخش در زمینه سازماندهی اجتماعی برای ارتقاء سلامت پژوهش در نقش، روشها و الگو های ارتباط برای ارتقاء سلامت پژوهش های کاربردی ارتباط برای سلامت	پژوهشی

	<p>پژوهش در فن آوری های سلامت مطالعات جامعه شناختی، مردم شناسی و مردم نگاری در موضوعات سلامت. مطالعات روانشناختی در رفتار سالم مطالعه اثربخشی برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت تحلیل محتوا در مواد آموزش سلامت پژوهش های نظری و کاربردی در تئوری‌ها و مدل‌ها پژوهش در ابزار سازی و اعتبار سنجی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت ارزشیابی تولیدات علمی (طرح ها، مقالات و مستندات) پژوهش در طراح های ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی مرتبط با سلامت ارزشیابی پژوهشی و نوآوری در زمینه الگو های مداخلات رسانه محور در ارتقاء سلامت تولید نظریه و مدل سازی در ارتقاء سلامت تولید راهبرد های ارتقاء سلامت نقد نظریات ارتقاء سلامت</p>	
<p>۲۰۱۷، ۱۱، ۹، ۲ .</p>	<p>جلب مشارکت درون و برون سازمانی انجام مشاوره در سطوح فردی، گروهی و سازمانی و اجتماعی جلب حمایت فردی، گروهی و سازمانی و اجتماعی در برنامه های ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت ائتلاف و شبکه سازی اجتماعی تعامل با سیاستگذاران و تصمیم گیرندگان سلامت طراحی رویکردهای ارتباطی: (بین فردی، جمعی، سیاست‌گذاران - جلب حمایت همه‌جانبه) جلب حمایت همه‌جانبه (Advocacy)، کمپین (Health Campaign)</p>	<p>نقش اجرایی</p>
<p>۱۲، ۱۳</p>	<p>تحلیل شناختی، انگیزشی و موقعیتی مرتبط با رفتار مرتبط کردن نتایج تحلیل رفتار با چارچوب های نظری ارتقاء سلامت</p>	<p>تحلیل روان‌شناختی رفتار</p>
<p>۱۱، ۱۳، ۱۸، ۲۳، ۲۵</p>	<p>تحلیل مولفه های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و اکولوژیکی مرتبط با رفتار فردی و اجتماعی</p>	<p>تحلیل مولفه های اجتماعی موثر بر سلامت</p>

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

مهارت				حد اقل تعداد موارد انجام مهارت برای یادگیری
مشاهده	کمک در انجام	انجام مستقل	کل دفعات	
۳	۵	۱	۹	تکنیک روان سنجی ابزار های شناختی-رفتاری
۱	۱	۱	۳	تحلیل مرور نظامند
۱	۱	۱	۳	تحلیل متاآنالیز
۱	۲	۱	۴	تکنیک مونوگرافی
۱	۲	۱	۴	برنامه عملیاتی
۱	۱	۳	۲	توانائی مصاحبه نیمه عمیق و عمیق
۱	۱	۱	۳	بحث گروهی متمرکز
۱	۱	۲	۴	ارزشیابی رسانه
۲	۱	۳	۶	تهیه فیلم نامه کوتاه (۲ تا ۵ دقیقه) در حوزه سلامت
۱	۱	۳	۵	برنامه ریزی ارتقاء سلامت در حوزه سلامت زنان
۲	۲	۱	۵	برنامه ریزی ارتقاء سلامت در حوزه سلامت نوجوانان و جوانان
۲	۲	۱	۵	برنامه ریزی ارتقاء سلامت در حوزه سلامت سالمندان
۲	۲	۱	۵	برنامه ریزی ارتقاء سلامت در محیط ارتقاء دهنده سلامت
۲	۲	۱	۵	تحلیل راهبردها متناسب با موضوع مورد مطالعه
۲	۲	۲	۶	تحلیل چارچوب مفهومی متناسب با موضوع مورد مطالعه

راهبردهای آموزشی: (Educational Strategies)

راهبردهای اجرایی برنامه آموزشی با استفاده از تلفیقی از فعالیتهای دانشجو-استاد محور، مبتنی بر وظیفه، جامعه نگر، صورت می‌گیرد. این فعالیتها با تکیه بر روش‌های فعال آموزشی و نیز مشارکتی اجرا می‌گردد. به‌طور خلاصه این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه‌ای (Task based Education)
- آموزش توأم دانشجو و استاد محور
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based Education)
- آموزش جامعه نگر (community oriented Education)
- آموزش مبتنی بر موضوع (subject based Education)
- آموزش مبتنی بر شواهد (evidence based Education)
- آموزش در سیستم های مراقبت سلامت (Education in Health Care settings)

- آموزش مبتنی بر آزمایشگاه تولید رسانه (Media Lab based Education)

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- روش‌های سخنرانی تعاملی، ایفای نقش، نمایش
- مشارکت در آموزش دانشجویان
- شرکت در همایش‌ها و نشست‌های علمی
- بحث گروهی و فنون گروه‌های کوچک
- کارگاه‌های آموزشی
- ژورنال کلاب
- خودآموزی
- آموزش در عرصه گروه‌های مختلف اجتماعی (کارورزی)
- یادگیری مبتنی بر پروژه
- آموزش مجازی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

مسئولیت‌های اخلاقی دانش‌آموختگان دکترا در این رشته عبارت‌اند از:

- منشور حقوقی (۱) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
  - از منابع و تجهیزات که تحت هر شرایطی با آن کار می‌کنند محافظت نمایند.
  - ضمن رعایت حرفه‌ای گرائی (professionalism) اخلاق حرفه‌ای و شغلی در محیط کار را رعایت نمایند.
  - به استادان، کارکنان و هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط مشارکت نمایند.
  - در نقد برنامه‌ها ملاحظات اخلاق حرفه‌ای را رعایت نمایند.
  - در ارزیابی مطالعات و هم‌چنین اجرای پژوهش‌ها نکات اخلاق در پژوهش را رعایت نمایند.
  - در آموزش و مشاوره در جامعه رعایت حقوق، کرامت، رازداری و ارزش‌انسانی مخاطبان را رعایت نمایند
- مورد ۱ در بخش ضمیمه این برنامه آورده شده است

ارزیابی فراگیر: (Student Assessment)

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

کتابی ■ شفاهی ■ آزمون تعاملی رایانه‌ای □

OSLE (Objective Structured Learning Experience) □

OSFE (Objective Structured Field Examination) ■

DOPS (Direct Observation of Procedural Skills) □

Project Based Assessment ■

ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمون‌های انجام‌شده، مقالات، تشویق‌ها، مشارکت در آموزش‌ها، حضور فیزیکی در گروه، مشارکت در طرح‌های آموزشی و پژوهشی و تذکرات، شرکت در کارگاه‌های مرتبط، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است.

ب- دفعات ارزیابی:

*آزمون‌های درون‌گروهی در اختیار گروه آموزشی قرار دارد.

ج_ آزمون جامع: به منظور هماهنگی بین گروه‌های آموزشی و افزایش اطمینان نسبت به دستیابی دانشجویان به اهداف آموزشی دوره دکتری، آزمون جامع بر اساس مصوبات ابلاغی وزارت متبوع و با مشخصات زیر برگزار گردد: مواد آزمون حد اقل شامل مباحث درسی نظریه‌ها و الگوهای مطالعه رفتار در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (۱) و (۲)، برنامه‌ریزی مداخلات و استراتژی‌های ارتقاء سلامت، ارزشیابی مداخلات ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت، راهبرد های ارتباطی، روش پژوهش و ارتقاء سلامت اجتماع محور باشد.

آزمون کتبی با استفاده از سوالات تشریحی و در تاکسونومی تحلیل یا بالاتر طراحی گردد. برای هر مبحث حد اقل ۲ منبع اصلی از منابع مشخص شده در این کوریکولوم استفاده شود.

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته آموزش بهداشت و ارتقا سلامت
در مقطع دکتری تخصصی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

حداقل هیات علمی موردنیاز: (تعداد، گرایش، رتبه)

الف- گروه آموزشی مجری (آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت) و از اعضاء هیئت علمی با ترکیب زیر تشکیل می‌شود:
حد اقل پنج نفر عضو هیات علمی ثابت تمام وقت جغرافیایی که دو نفر دارای حداقل مرتبه دانشجویی و یا بالاتر و سه نفر دارای حداقل مرتبه استادیاری و یا بالاتر بر اساس مصوبه شورای گسترش و با تخصص‌های:

- آموزش بهداشت
- آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

ب- تخصص‌های مورد نیاز پشتیبان:

- آمار و اپیدمیولوژی
- علوم ارتباطات
- جامعه‌شناسی

کارکنان آموزش دیده مورد نیاز (دارای مهارت‌های فنی مشخص):

حداقل یک کارشناس ارشد در یکی رشته‌های یادگیری الکترونیک، رسانه، ارتباطات برای آزمایشگاه رسانه lab Media باید در نظر گرفته شود.

فضاها و امکانات آموزشی عمومی موردنیاز:

حداقل دو کلاس درس - (مجهز به ویدیو پروژکتور)

اتاق مخصوص دانشجویان دکتری با حد اقل امکانات میز و کامپیوتر و دسترسی به پرینتر و اینترنت با سرعت کافی

سالن اجلاس - بایگانی آموزش - کتابخانه و دسترسی به بانک‌های اطلاعاتی

اتاق استادان دفتر کار متناسب با تعداد اساتید - وبسایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

مدیا لب با تجهیزات لازم

جمعیت و گروه‌های جمعیتی موردنیاز:

دسترسی به فیلد‌های ارائه خدمات سلامت، مدارس، سازمان‌ها و صنایع و محیط‌های کار و سازمان‌های مردم‌نهاد و فرهنگسرای سلامت، فیلد‌های اجتماعی و جامعه‌های محلی.

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
در مقطع دکتری تخصصی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مشخصات دوره:

نام دوره: دکتری تخصصی

طول دوره و ساختار آن : ساختار دوره مطابق با آئین‌نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی مصوب شورای عالی برنامه‌ریزی است.

تعداد کل واحدهای درسی:

تعداد کل واحدهای درسی در این دوره ۴۲ واحد است که به شرح ذیل می باشد:

دروس اختصاصی اجباری (Core) ۱۸ واحد

دروس اختصاصی اختیاری (Non-Core) ۴ واحد

پایان‌نامه ۲۰ واحد

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

جدول الف: دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره دکتری تخصصی رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت*

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا هم‌زمان	
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		
۰۱	مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-	
۰۲	ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۰۳	فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (۱)	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	-	
۰۴	فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (۲)	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	۰۳	
۰۵	نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و تغییر رفتار سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۰۱	
۰۶	روانشناسی رفتار سالم	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-	
۰۷	جامعه‌شناسی سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۰۸	روش پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۰۹	اصول و فنون مشاوره در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	۰۲	
۱۰	زبان تخصصی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-	
جمع		۲۰							

دانشجو (دکتری تخصصی) (Ph.D.) موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه حداکثر تعداد ۱۶ واحد از دروس کمبود جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (Core) برنامه آموزشی دوره دکتری رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیاز یا هم‌زمان	
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع		
۱۱	راهبرد های ارتباطی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱,۵	۰,۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۲	الگوها و نظریه های مطالعه رفتار در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (۱)	۱,۵	۰,۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۳	الگوها و نظریه های مطالعه رفتار در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (۲)	۱,۵	۰,۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۱۲	
۱۴	پژوهش پیشرفته در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱,۵	۰,۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۰,۸	
۱۵	برنامه ریزی مداخلات در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱,۵	۰,۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	۱۱	
۱۶	ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱,۵	۰,۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۷	استراتژی های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت	۱,۵	۰,۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۸	ارتقاء سلامت اجتماع محور	۱,۵	۰,۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۹	سمینار	۱	-	۱	-	۳۴	۳۴	-	
۲۰	کارورزی	۱	-	۱	-	۶۸	۶۸	-	
۲۱	پایان نامه	۲۰	-	۲۰	-	-	-	-	
جمع		۳۸							

*واحد کارآموزی باید در نیمسال قبل از اخذ واحد پایان‌نامه گذرانده شود.

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (Non-core) دوره دکتری تخصصی رشته آموزش بهداشت و ارتقا سلامت

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیش‌نیازها همزمان
		نظری	عملی	جمع	نظری	عملی	جمع	
۲۲	محیط‌های ارتقاء دهنده سلامت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۳	ارتقاء سلامت شهری و روستائی	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۴	ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۵	جامعه‌شناسی ارتقاء سلامت	۲	-	۲	۳۴	-	۳۴	-
۲۶	کاربرد رسانه در ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۷	ارتقاء سلامت سالمندان	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۸	ارتقاء سلامت زنان	۱/۵	۰/۵	۲	۲۶	۱۷	۴۳	-
۲۹	روانسنجی ابزارهای ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت	۱	۱	۲	۱۷	۳۴	۵۱	-
	جمع			۱۶				

دانشجوی دوره دکتری موظف است ۱۶ واحد از دروس فوق (جدول ج) را انتخاب نماید.

عنوان کارگاه‌های آموزشی موردنیاز دوره:

کارگاه‌های آموزشی:

- روش پژوهش کیفی در ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت
- مرور نظام مند (Systematic review)
- اخلاق در ارتقاء سلامت
- تحلیل داده‌های کیفی
- کارآفرینی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- تحلیل مسیر

کد درس: ۰۱

نام درس: مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

هدف کلی درس:

آشنایی با فلسفه، مبانی نظری، مفاهیم اساسی، تاریخچه، اصول، اهداف، رویکردها، عرصه های فعالیت و مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

شرح درس:

درس حاضر، مقدمات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت محسوب می شود؛ در این درس، بیشتر به معرفی حرفه‌ی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت، مبانی نظری و فلسفی، مفاهیم و مباحث اساسی، کاربرد ها و عرصه های مداخله آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در جامعه می‌پردازد.

رئوس مطالب: ۳۴ ساعت نظری

- رسالت نظام سلامت؛ جایگاه آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- سلامت و ابعاد آن
- تعیین کننده های سلامت
- تاریخچه، رسالت و کارکردهای بهداشت عمومی
- مفاهیم اساسی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- مبانی و رویکردهای فلسفی حرفه
- رویکردهای ارتقاء سلامت
- منشورهای ارتقاء سلامت
- نقش ها، وظایف و صلاحیت های حرفه ای
- عرصه های ارائه خدمات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت:
- مدرسه
- مراکز بهداشتی درمانی
- اجتماعی
- محیط کار
- منابع و پایگاه های علمی و سازمان های حرفه ای آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت در سطوح ملی و بین المللی
- مبانی اخلاق حرفه ای در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
- نمونه ای از پژوهش های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- ارزیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمون‌های دانشی و نگرشی انجام خواهد شد.
- ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمون‌های مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
- ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

1. Cottrell RR., Girvan JT, Denise S, Caile S, McKenzie, J. Principles and Foundations of Health Promotion and Education. Pearson. Last edition.
2. Carl I. Fertman, Diane D. Allensworth, Health Promotion Programs: from Theory to Practice; USA: by the Society for Public Health Education, Last edition
3. WHO. Milestones in Health Promotion. World Health Organization 2009
4. Jill M. Black . . . [et al.], Philosophical foundations of health education; USA: John Wiley & Sons. Last edition

کد درس: ۰۲

نام درس: ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

اهداف کلی درس: آشنایی با مفاهیم و اصول ارتباطات و روشهای برقراری ارتباط موثر

شرح درس: در این درس دانشجویان با مفاهیم ارتباط شناسی و کاربرد مهارت های ارتباطی آشنا می‌شوند و براساس مفاهیم آموخته شده، می‌توانند استراتژی‌ها و روش های ارتباطی را در برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت بکار گیرند.

رئوس مطالب: ۲۶ ساعت نظری

تعریف و اهمیت ارتباط

کلیاتی از مفهوم ارتباط و ارتباط شناسی

ارتباطات کلامی و غیر کلامی

ویژگی های ارتباطات موثر

رویکرد های ارتباطی: (بین فردی، جمعی، سیاستگذاران و جلب حمایت همه جانبه)

عوامل مؤثر در یک ارتباط موفق

برنامه ریزی و اجرای ارتباطات سلامت

فرایند برنامه ریزی

تحلیل موقعیت و مخاطب

تعیین اهداف و استراتژی ها و روش های ارتباطی

تولید موثر پیام و مواد آموزشی

کانال های ارتباطی

ارزشیابی در برنامه های ارتباطات سلامت:

تئوری ها و مدل های ارتباطی در آموزش سلامت

استراتژی های ارتباطی جامع در برنامه های آموزش و ارتقاء سلامت:

جلب حمایت همه جانبه (Advocacy)

بسیج اجتماعی برای سلامت (Health Campaign)

رویکرد مبتنی بر فرهنگ در ارتباطات سلامت

واحد عملی: (۱۷ ساعت عملی)

دانشجویان یک موضوع و گروه هدف را انتخاب نماید تحلیل دقیق از مخاطب نموده و پیام و کانال ارتباطی مناسب را انتخاب نماید و در کلاس ارائه نماید.

ارتباط بین دو فرد (از جمله کارکنان سلامت با مراجعه کننده) را مشاهده و از ابعاد مختلف ارتباطی نقد و بررسی نموده و در کلاس گزارش نماید.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد. ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد. ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس: آخرین چاپ

۱. علی اکبر فرهنگی ارتباطات انسانی ج ۱ مبانی نشر رسا آخرین چاپ
2. Northouse, G and Northouse, L. Health Communication: Strategies for Health Professionals, Latest Edition
3. Schiavo, Renata. Health communication : from theory to practice 1st ed. Published by Jossey-Bass, latest edition
4. Claudia F. Parvanta and et al .Essentials of public health communication, Jones & Bartlett Learning , latest edition
5. Teresa L. Thompson, Alicia Dorsey, Katherine I. Miller. Handbook of health communication. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers, latest edition
6. U.S. DEPARTMENT OF HEALTH & HUMAN SERVICES. Making Health Communication Programs Work Public Health Service , National Institutes of Health. National Cancer Institute, latest edition
7. Ruth Cross, Sam Davis and Ivy O'Neil. Health Communication: Theoretical and Critical Perspectives, Polity Press. , latest edition

کد درس: ۰۳

نام درس: فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت ۱

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱ واحد نظری) - (۱ واحد عملی)

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با تاریخچه، اهداف و تعاریف تکنولوژی آموزشی، حیطه ها، نحوه طراحی برنامه آموزشی از جمله نیازسنجی، تعیین اهداف آموزشی، تولید محتوا و پیام های آموزشی، انتخاب روش آموزشی، تهیه طرح درس یک جلسه آموزشی، تعیین استراتژیها و فعالیت ها (برنامه عملیاتی)، جدول زمان بندی، انواع ارزشیابی و شاخص های آن، و تهیه یک برنامه آموزشی. دانشجویان با استفاده از امکانات مدیا لب فعالیت های خود را انجام دهند

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

تاریخچه تکنولوژی آموزشی

اهمیت و اهداف تکنولوژی آموزشی

تعریف مفاهیم اساسی تکنولوژی آموزشی

اهمیت برنامه ریزی آموزشی

مدل های برنامه ریزی (مدل ادغام یافته WHO 2012، الگوی 10 گامی Harden 2013)

مراحل برنامه ریزی آموزشی:

تعیین مشکل و انتخاب موضوع برنامه ریزی آموزشی

نیازسنجی آموزشی (تهیه ابزار نیازسنجی: طراحی سنجه های حیطه های آگاهی، نگرش و رفتار)

تعیین اهداف (هدف کلی، اهداف جزئی، اهداف ویژه رفتاری)

تولید محتوای آموزشی شامل:

تعریف پیام آموزشی و انواع آن

اصول طراحی متون آموزشی و اطلاع رسانی در حیطه سلامت

اصول طراحی پیام های دیداری شنیداری

کاربرد رویکردهای رفتارگرایی، شناخت گرایی و سازه گرایی در طراحی پیام های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

متناسب سازی پیام با جمعیت هدف و محیط آموزشی

پیش آزمون پیام و نهایی سازی

تعیین استراتژی ها و فعالیت های برنامه

انتخاب روش آموزشی مناسب

تهیه برنامه عملیاتی Action Plan

تهیه طرح درس یک جلسه آموزشی

جدول زمان بندی برنامه

ارزشیابی برنامه

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

تعریف ارزشیابی و انواع ارزشیابی تکوینی و تراکمی
شیوه های ارزشیابی فراگیر و مواد آموزشی
معیارهای مهم در ارزشیابی فراگیر و مواد آموزشی

واحد عملی (۳۴ ساعت عملی):

دانشجو یک موضوع و گروه هدف را انتخاب کرده و برنامه آموزشی شامل عنوان، مقدمه، نیازسنجی (به همراه ابزار های اندازه گیری در حیطه آگاهی، نگرش و رفتار)، اهداف کلی، جزئی، اهداف ویژه رفتاری، تهیه محتوا و پیام های آموزشی و مناسب، استراتژیها و فعالیت ها، انتخاب روش و رسانه آموزشی، طرح درس یک جلسه آموزشی را همراه با برنامه عملیاتی (Action Plan)، جدول زمان بندی و شاخص های ارزشیابی برنامه تهیه نماید و در کلاس ارائه نماید.

منابع اصلی درس: آخرین چاپ

Robert Bensley , Jodi Brookins-Fisher; Community Health Education Methods: A Practical Guide 3rd Edition, Jones & Bartlett Learning ,latest edition
Jourdan-Marsh. M, Health Technology Literacy: A Transdisciplinary Framework For Consumer- Oriented Practice, Johns and Bartlett Learning, latest edition
Cho.H, Health Communication Message Design, Sage, latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد.
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد.
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد.

کد درس: ۰۴

عنوان درس: فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت ۲

پیش‌نیاز یا همزمان: فناوری کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت ۱

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: ۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی

اهداف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با تئوری‌ها، تعیین‌کننده‌ها، استراتژی‌ها و حیطه‌های یادگیری و کاربرد آن، آشنایی با روش‌های آموزش و توانایی بکارگیری آنها متناسب با مخاطب و محیط یادگیری، آشنایی با فناوری‌های آموزشی نوین و توانایی تولید، بکارگیری، نقد و ارزشیابی رسانه‌ها. دانشجویان با استفاده از امکانات مدیا لب فعالیت‌های خود را انجام دهند.

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

- تعاریف و اصطلاحات آموزش و یادگیری
- کاربرد نظریه‌ها و تئوری‌های یادگیری (گشتالت، یادگیری معنادار کلامی، خیرپردازی، آموزش بزرگسالان)
- استراتژی‌های یادگیری و روش‌های آموزش معلم محور، دانشجو محور، مشارکتی و ...
- حیطه‌های یادگیری و سلسله مراتب آن
- تعیین‌کننده‌های یادگیری (ویژگی‌های فراگیر، آموزش دهنده و محیط آموزش)
- آشنایی با انواع سواد (رسانه‌ای، بصری، رایانه‌ای، سلامت)
- اصول طراحی مواد چند رسانه‌ای (نوشتار، تصویر، صدا، ویدئو، پویانمایی)
- تعریف، اهمیت، روش ارائه و معایب و مزایای روش‌های آموزشی از جمله:
- سخنرانی سنتی و فعال، ایفای نقش، نمایش، شبیه‌سازی، پرسش و پاسخ، بحث گروهی، بازی، قصه‌گویی، بارش افکار و گروه نجوا (Buzz group)، گردش علمی،
- سمپوزیوم، پانل، کنگره، کنفرانس، کارگاه آموزشی، روش مسئله محور
- فناوری‌های آموزشی: (اسلاید، مولاژ، ماکت، پمفلت، پوستر، نمودار)
- نقد ارزشیابی پمفلت و پوستر (آنالیز محتوا و طراحی)
- آشنایی با مراحل تولید فیلم آموزشی کوتاه و تصاویر دیجیتال
- یادگیری مبتنی بر وب (آموزش الکترونیک) casting
- تلفن همراه و نقش آن در آموزش
- بازی‌های رایانه‌ای و نقش آن در سلامت و آموزش
- نرم افزارهای چند رسانه‌ای و نقش آن در آموزش و ارتقاء سلامت pod casting ، broad casting
- آشنایی با رسانه‌های جمعی و اهمیت و نقش آن در آموزش بهداشت
- رادیو
- تلویزیون
- روزنامه

واحد عملی (۳۴ ساعت عملی):

با انتخاب یک موضوع آموزشی و گروه هدف خود در فیلد واقعی یا فرضی انتخاب و با روش های آموزشی مناسب ارائه نماید.

طراحی وب لاگ

تهیه یک فیلم آموزشی ویرایش شده کوتاه و در کلاس ارائه نماید.

منابع اصلی درس:

1. هاشم محسنی زنوزی تکنولوژی آموزشی نشر یسپرون
2. دانائی، رحیم.(مترجم). اصول عکاسی دیجیتال. بیل کوربت . نشر ارسباران. تهران.آخرین نشر
3. James McKenzie, Brad Neiger; Rosemary Thackeray, Planning, Implementing, & Evaluating Health Promotion Programs: A Primer (7th Edition); Pearson ,latest edition
4. Glen Gilbert, Robin Sawyer, Elisa McNeill, Health Education: Creating Strategies For School & Community Health 4th Edition; Jones & Bartlett Learning ,latest edition
5. Susan Bastable, Pamela Gramet, Karen Jacobs, Deborah Sopczyk; Health professional as educator: Principles of teaching and learning, Jones & Bartlett Learning ,latest edition
6. Rukhsana.A, Benjaamin. R.B, Health Communication Mass Media: An Integrated Approach to Policy and Practice, Gower. latest edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد.
ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می‌گیرد.
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد.

کد درس: ۰۵

نام درس: نظریه‌ها و مدل‌های برنامه‌ریزی و تغییر رفتار سلامت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

پیش‌نیاز یا همزمان: مبانی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

هدف کلی درس:

کسب دانش، شایستگی و مهارت‌های لازم در مورد نظریه‌ها و الگوهای برنامه‌ریزی و تغییر رفتار و کاربرد آنها در

تحلیل رفتار، طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

شرح درس:

در این درس فراگیران با انواع نظریه و الگوهای‌های مهم آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت آشنا می‌شوند و اهمیت

کاربرد آن‌ها را در برنامه‌ریزی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

ویژگی‌های برنامه‌های اثربخش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

تعریف نظریه و الگو، اهمیت و اصول کاربرد آنها در برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

دسته‌بندی انواع نظریه‌ها و الگوها (درون فردی، بین فردی، سازمانی، اجتماعی و بوم‌شناختی)

نظریه‌های عمل‌منطقی، رفتار برنامه‌ریزی شده

الگوی اعتقاد بهداشتی

نظریه شناختی اجتماعی

نظریه خود-کارآمدی

نظریه حمایت اجتماعی

الگوی فرا نظریه‌ای

نظریه انگیزش محافظت

الگوی پرسید

الگوی پرسید-پرسید

اصول انتخاب نظریه‌ها و الگوها در مطالعه و برنامه‌ریزی تغییر رفتار

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

بخش عملی این درس شامل موارد زیر است:

ارائه‌ی کاربرد نظریه‌ها و الگوها در پژوهش‌های انجام شده:

هر دانشجو بایستی به ازای هر نظریه و الگویی که در این درس ارائه می‌شود یک مقاله‌ی پژوهشی اصیل و جدید را

مطالعه و همراه با نقد ارائه نماید.

تهیه‌ی حداقل ۲ برنامه‌ی آموزشی و ارائه‌ی آن: هر دانشجو بایستی

یکی از رفتارهای اولویت‌دار سلامت را انتخاب نماید.

دبیرفانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نظریه یا الگویی متناسب با آن برگزیند.
طرح مداخله‌ی آموزشی خود مبتنی بر کاربرد آن نظریه و الگو تهیه نماید.
طرح آموزشی خود را همراه با گزارش مکتوب و مستند به صورت کنفرانس در کلاس ارائه کند.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد.
ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

Hyden, J. Introduction to Health Behavior Theory. Jones & Bartlett. Last edition.

Glanz, K., Rimer, B. K., & Viswanath, K. Health behavior and Health education. John Wiley & Sons. Last edition.

Sharma & Romas. Theoretical foundations of health education and health promotion. Last edition.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

کد درس: ۰۶

نام درس: روانشناسی رفتار سالم

تعداد واحد: ۲ واحد

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

هدف کلی درس: یادگیری اصول، مفاهیم و مباحث اساسی در روانشناسی رفتارهای مرتبط با سلامت و کسب مهارت های لازم در شناخت، تحلیل و توسعه رفتار سالم.

رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری)

عوامل زیستی روانشناختی سلامت و بیماری

نظریه ها و رویکرد های یاد گیری

تغییر باورها و رفتارها و حفظ و نگهداری آنها

مفهوم خود، خود کارآمدی، عزت نفس، اعتماد بنفس

خود کنترلی (self-control) و محل کنترل (locus of control) و خود تنظیمی رفتار

سازگاری اجتماعی (Social Coping) حمایت اجتماعی (social support) و شبکه اجتماعی (Social network).

تحلیل روانشناختی رفتارهای مرتبط با سلامت

استرس و سلامت

رفتارهای پرخطر

رفتارهای اعتیادی

رفتارهای مرتبط با خوردن

رفتارهای فعالیت فیزیکی

رفتارهای باروری و جنسی پرخطر

هویت جنسیتی و سلامت

شناخت بیماری و پذیرش درمان

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

حضور و مشارکت فعال در تمام جلسات درس

نمرات دانشجوی در آزمون های میان دوره و پایان دوره برای بخش نظری درس

منابع اصلی درس:

روانشناسی و ارتقاء سلامت سیمون مرفی ترجمه افلاک سیر گلشنی، انتشارات آوای نور آخرین چاپ
سیف علی اکبر. تغییر رفتار و رفتار درمانی: نظریه و روشها. تهران: نشر دوران.

سیف علی اکبر روانشناسی پرورشی نوین نشر دوران ۱۳۹۵ آخرین چاپ

Ogden, J. Health Psychology: A Textbook. Maidenhead, UK: Open University Press. last edition
David F Marks, Michael Murray, Brian Evans. Health Psychology: Theory, Research and

Practice, SAGE last edition

Andrew Baum, Tracey A. Revenson, Jerome Singer. Handbook of health psychology, 2nd.

Psychology Press, Taylor & Francis Group. last edition

کد درس: ۰۷

نام درس: جامعه‌شناسی سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱,۵ واحد نظری) - (۰,۵ واحد عملی)

شرح درس:

فراگیران را با مبانی اجتماعی سلامت، فرهنگ، مولفه‌های اجتماعی، عوامل اجتماعی و جامعه‌شناختی مؤثر بر سلامت و سبک زندگی از قبیل فرهنگ، سواد، دسترسی به خدمات، عدالت و جنسیت آشنا می‌شوند و توانائی تحلیل رفتار اجتماعی کسب می‌نمایند.

اهداف کلی درس: آشنایی فراگیر با

مفاهیم و رویکردهای مدرن جامعه‌شناسی در ارتباط با سلامت فردی، گروهی، اجتماعی و سازمانی

اصول و مبانی جامعه‌شناسی سلامت

مؤلفه‌های اجتماعی مؤثر بر اتخاذ رفتار توسط افراد و جامعه

اصول، مبانی و روشهای کاربردی توانمندسازی جامعه محور در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت.

اصول، مبانی و روشهای کاربردی مشارکت و اقدام اجتماعی و سازماندهی جامعه

کسب توانائی لازم برای شناسائی، تحلیل و مستند سازی رفتارهای اجتماعی

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

- دیدگاه جامعه‌شناختی در سلامت

- نقش اهمیت فرهنگ در سلامت

ارتباط فرهنگ و سلامت

- عناصر فرهنگی

- جامعه‌پذیری، ارزش‌ها، هنجارها، کنترل اجتماعی، نهادها و سلامت

- نقش اجتماعی و سلامت

- لایه‌های فرهنگی سلامت

- تنوع فرهنگی

- ارتباط جو با فرهنگ سلامت

- شکل‌دهی فرهنگ سلامت

-- تئوریهای اجتماعی سلامت

- مؤلفه‌های اجتماعی سلامت

- نظریات جامعه‌شناختی و کاربرد آنها در فرهنگ سلامت

- تغییر فرهنگ

- عوامل مقاومت اجتماعی در برابر پدیده تغییر

- نحوه شکل رفتار و سبک زندگی در جامعه

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- فرهنگ سازمانی: تعریف، مفهوم، عوامل و اجزاء
  - نقش فرهنگ سازمانی در ارتقاء سلامت
  - اصول و روش های ارزیابی تأثیر اجتماعی SIA
  - اهمیت، اصول، مفاهیم کلیدی مردم نگاری در سلامت
  - مراحل انجام یک مطالعه مردم نگاری و گزارش آن
- رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

دانشجویان یک موضوع بهداشتی را انتخاب و با به کارگیری مردم نگاری تحلیلی از آن موضوع در بستر اجتماعی با مشخص نمودن وضعیت اجتماعی و مولفه های موثر بر آن تحلیل و راهکار هائی در کلاس ارائه نماید

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد. ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد. ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس: آخرین چاپ

نظریه های جامعه شناسی آزاد ارمکی

تیلور ک، ویلکی م، باسر ج، روش تحقیق میدانی: راهنمای عملی تحقیق در تعلیم و تربیت و علوم اجتماعی، محسن نیازی و عباس زارعی (مترجم) تهران: سخنوران، ۱۳۸۹

Robin Bunton, Sarah, The sociology of health promotion, latest Edition

Wilkinson, R & Marmot, M, Social determinants of health: the solid facts, Latest edition

R., Nettleton, S., & Burrows, R. The Sociology of Health Promotion ,Latest edition

کد درس: ۰۸

نام درس: روش پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

هدف کلی:

یادگیری مبانی و روش‌شناسی پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت با رویکرد کاربردی و استفاده از نظریه‌های تخصصی حرفه؛ و طراحی و تنظیم طرح پژوهشی (Proposal)

شرح درس:

درس روش تحقیق به منظور یادگیری فلسفه و روش شناختی پژوهش علمی برای دانشجویان رشته‌ی آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت طرح‌ریزی شده است. ساختار مباحث اصلی این درس بیشتر بر مبنای ساختار و سازمان پایان‌نامه یا رساله‌ی تحصیلی دوره‌های تحصیلات تکمیلی تنظیم و ارائه می‌گردد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

کلیات و مفاهیم روش تحقیق: علم و روش‌های آن در علوم رفتاری

مراحل پژوهش علمی و ساختار پایان‌نامه؛ انتخاب مسئله‌ی پژوهش

جستجوی سوابق پژوهش در مسئله؛ مروری بر متون علمی

نظریه و پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

رویکردهای کمی در پژوهش

تنظیم اهداف، فرضیات و سؤالات پژوهش، بیان مسئله، ضرورت اجرای طرح

متغیرهای پژوهش

انواع مطالعات کمی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

محاسبه حجم نمونه و روش‌های نمونه‌گیری (بیشتر در طرح‌های کارآزمایی شاهددار تصادفی در عرصه)

روش‌ها و ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها

روایی و پایایی ابزار جمع‌آوری داده‌ها

روش‌های آماری تحلیل داده‌ها (با تمرکز بیشتر بر طرح‌های کارآزمایی)

نحوه نوشتن روش اجرا

رویکرد کیفی در پژوهش‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

تنظیم سؤالات پژوهش

انواع مطالعات کیفی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

روش‌ها و ابزارهای جمع‌آوری داده‌ها

اخلاق در پژوهش

مدیریت پژوهش (زمان بندی، بودجه بندی، محدودیت‌ها و مشکلات)

گزارش نتایج و مآخذ نویسی

کاربرد نتایج

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

یک پروپوزال مطالعه‌ی کمی از نوع مداخله‌ای برای یکی از موضوعات اولویت دار آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت طراحی و ارائه نماید.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد. ارزیابی مرحله ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله ای و پرسش های کلاسی صورت می گیرد. ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس:

Cottrell RR, McKenzie JF. Health Promotion and Education Research Methods. USA: Jones and Bartlett Pub. Last edition

Dawson C. a practical guide to research methods, a user friendly manual for mastering research techniques and projects. UK: Oxford. Last edition.

Bruce N, Pope D, Stanistreet D. Quantitative methods for health research: a practical interactive guide. John Wiley & Sons. Last edition.

Salazar LF, Crosby RA, DiClemente RJ. Research methods in health promotion. John Wiley & Sons. Last edition.

رخشانی. فاطمه ، شهرکی ثانوی. فریبا، روش تحقیق: مراحل علمی و روش های کاربردی، انتشارات دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی آخرین چاپ

کد درس: ۰۹

نام درس: اصول و فنون مشاوره در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد (۱ واحد نظری) - (۱ واحد عملی)

پیش‌نیاز یا همزمان: ارتباط در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

هدف کلی درس:

آشنایی با اصول، مبانی، روش‌ها و فنون مشاوره و کاربرد آن در فعالیتهای ارتقاء سلامت

شرح درس

این درس به منظور آشنا نمودن دانشجویان با عرصه مشاوره طرح ریزی شده است. به نحوی که دانشجویان با بکارگیری نظریه‌ها، راهبردهای مشاوره‌ای و رعایت ملاحظات اخلاقی و قانونی بتوانند نسبت به ارائه مشاوره موثر توانمند گردند.

رئوس مطالب نظری (۱۷ ساعت)

اهمیت و کلیات اصول و فنون مشاوره

رویکرد‌ها و تئوری‌های مشاوره (نظریه روانکاوی/شناختی، تئوری شناختی، تئوری رفتاری، رویکرد انسانی، درمان جامع و یکپارچه)

آشنایی با نحوه مصاحبه مراجع محور و مراحل آن و ارائه فنون مصاحبه متمرکز بر شخص

شرایط محیطی مشاوره

ویژگی‌های مشاوره‌کننده

اهمیت خود آگاهی در مشاوره

مهارت‌ها و مراحل محوری اجرای مشاوره موفق:

مهارت‌های شروع مشاوره و مدیریت مصاحبه

حفظ و نگهداری رابطه

تکنیک‌های شروع، ادامه و اتمام جلسه مشاوره

علل ایجاد مقاومت و روش‌های مواجهه با مقاومت

مهارت‌های گوش دادن، مهارت‌های سوال کردن و بازخورد دادن (سیپماتی، آپاتی و امپاتی)

مهارت‌های خلاصه کردن ((Probing and summarizing)) و اتمام مشاوره

نحوه پایان دادن به جلسات مشاوره‌ای کوتاه مدت و بلند مدت و راه‌های پایان دادن به مصاحبه‌های مشاوره

تکنیک‌های مشاوره فردی (چهره به چهره، تلفنی، مجازی و ایمیل)

تکنیک‌های مشاوره گروهی

اصول و فنون مشاوره و راهنمایی سلامت در گروه‌های جمعیتی از قبیل سالمندان، نوجوانان و جوانان، کودکان

اصول و فنون مشاوره در شرایط خاص

موازین اخلاقی و قانونی در مشاوره

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

واحد عملی: (۳۴ ساعت)

اجرای مشاوره با روش ایفای نقش و ارزیابی فرایند در کلاس درس اجرا و مستند سازی و ارائه گزارش تحلیلی حد اقل سه جلسه مشاوره فردی مرتبط با نیاز ارتقاء سلامت در یکی از گروه‌ها (سالمنده، نوجوان، کودک) و گزارش نتایج در کلاس حداقل انجام یک مشاوره گروهی در رابطه با نیاز ارتقاء سلامت در گروه‌های جمعیتی و گزارش نتایج در کلاس

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد. ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد. ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس:

Robert Bor, Sheila Gill, Riva Miller, Amanda Evans. Counselling in: A Handbook for last edition. Practitioners and Psychotherapy
Philip Burnard, Jocamplng . Counselling Skills for Health Professionals. Springer, last edition
Freshwater D. counseling skills for nurses, midwives and health visitors. Open University press. Last edition.
مشاوره مهارت‌های حل مساله، آن مانرو، باب مانی، جان اسمال، ترجمه کمالی، نشر نی، تهران آخرین چاپ

کد درس: ۱۰

نام درس: زبان تخصصی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پیش‌نیاز یا هم‌زمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: دانشجو باید به‌منظور ارتقای سطح دانش حرفه‌ای، توانایی کافی برای استفاده از متون و منابع علمی و فهم واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی موردنیاز رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و درک مفاهیم و بهره‌گیری از کتب و مجلات علمی مرتبط با رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت به زبان انگلیسی را داشته باشد. هدف این درس ایجاد چنین توانایی خواهد بود.

شرح درس: این درس دانشجویان را با متون، واژه‌ها و اصطلاحات انگلیسی موردنیاز رشته آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت آشنا می‌نماید و آنان را در زمینه درک مفاهیم مرتبط با رشته تحصیلی خود از کتب و مجلات علمی توانمند خواهد ساخت.

رئوس مطالب نظری: (۳۴ ساعت)

اصطلاحات، اختصارات انگلیسی کاربردی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پسوندها و پیشوندهای مصطلح انگلیسی در علوم پزشکی و بهداشت

خواندن صحیح متون علمی (کتب و مجلات) مرتبط با آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

درک مفاهیم متون تخصصی

توانایی ترجمه متون تخصصی انگلیسی به فارسی

آشنای مقدماتی با نگارش متون تخصصی انگلیسی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی تشخیصی.

ارزیابی مرحله‌ای.

ارزشیابی پایانی

منابع اصلی درس (آخرین چاپ)

Bedworth DA, Bedworth AE. The Dictionary of Health Education. Oxford University Press. Last Edition

Modeste, NN, Tamayose, TS. Dictionary of Public Health Promotion and Education, Terms and Concepts. Jossey Bass. . Last Edition

کد درس: ۱۱

نام درس: راهبرد های ارتباطی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

اهداف کلی درس: مطالعه، تحلیل و کاربرد روش ها و اصول و فن آوریهای نوین ارتباط برای سلامت

شرح درس: در این درس دانشجویان روش های تجزیه و تحلیل و کاربرد فن آوریهای نوین ارتباطی را برقراری ارتباط

موثر بین فردی، گروهی، سازمانی، اجتماعی و سیاسی بکار می بندند و براساس نظریه ها و روشهای مطالعه رفتار با

انجام مطالعات بنیادی کاربردی به دانش تخصصی ارتباط سلامت دست یابد

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

مفاهیم فلسفی، نظری و انتقادی در ارتباط برای سلامت

خط مشی ها و راهبردهای ارتباطی در تغییر رفتار

مبانی و رویکردهای مبتنی بر فرهنگ در ارتباط برای سلامت

تئوری های ارتباط و برنامه های تغییر رفتار فردی، سازمانی و اجتماعی (کمپین، حمایت طلبی، شبکه سازی اجتماعی)

سواد رسانه در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

جنبه های نظری در فرایند ارتباط برای سلامت (تحلیل وضعیت و مخاطب و راهبردهای ارتباطی)

اطلاعات سلامت آنلاین: چالش ها، فرصت ها و کاربردها

بازاریابی اجتماعی: مفهوم و کاربرد آن برای ارتباطات سلامت

تئوری انتشار و نوآوری و کاربرد آن در ارتباط برای سلامت

ارتباط و توسعه سیاسی برای ارتقاء سلامت

رسانه های نوین و کاربرد آن در انتقال پیام

روش شناسی پژوهش در ارتباطات سلامت

چارچوب مطالعات رسانه ای مبتنی بر شواهد

تجزیه و تحلیل محتوا در مطالعات ارتباط برای سلامت

فن آوری های نوین برای بهبود روش های تحقیق ارتباطات سلامت

اخلاق در ارتباطات سلامت

ب: رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

طراحی یک برنامه برای به اجرا گذاشتن حد اقل یکی از راهبرد های ارتباطی در یکی از محیط ها و تهیه ایزار های پایش

و ارزشیابی

اجرای برنامه در یکی از محیط های انتخابی

ارزشیابی برنامه

ارائه گزارش تحلیل از فرایند و نتایج

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد. ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد. ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی و پروژ عملی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

- Schiavo, Renata. Health communication : from theory to practice 1st ed. Published by Jossey-Bass, latest edition
- Ruth Cross, Sam Davis and Ivy O'Neil. Health Communication: Theoretical and Critical Perspectives, Polity Press. ,latest edition
- Frey, Lawrence R. II. Cissna, Kenneth N. III. Title: Handbook of applied communication research. IV. Title: Applied communication research. 2009
- Claudia F. Parvanta and et al .Essentials of public health communication, Jones & Teresa L. Thompson, Alicia Dorsey, Katherine I. Miller. Handbook of health communication. Lawrence Erlbaum Associates, Inc., Publishers ,latest edition
- Witte, Kim. Effective health risk messages: A step-by-s Kim Witte, Gary Meyer, Dennis P. Martell, 2001
- Teresa L. Tompson., Roxanne Parrott., Jon F. Nussbaum .(2011). The Routledge handbook of health communication / edited by Teresa L. Thompson, Roxanne Parrott, Jon F. Nussbaum. — 2nd Ed.
- Valentina Marinescu and Bianca Mitu. The power of the media in health communication, first published 2016 by Routledge
- Claudia F. Parvanta., David E. Nelson et al. (2011). Essentials of public health communication /, lead author and editor-in-chief ... [et al.]. Jones & Bartlett Learning.

نام درس: الگوها و نظریه های مطالعه رفتار در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت (۱)
کد درس: ۱۲

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

هدف کلی درس: درک و کاربرد نظریه ها و الگوهای مطالعه رفتار در برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و تحلیل نقادانه آن در پژوهش و عمل

شرح مختصر درس: در این درس فراگیران درک و کاربرد نظریه ها و الگوهای مطالعه رفتار در برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و تحلیل نقادانه آن در پژوهش و عمل بکار می گیرند. و توان تحلیل الگوها در برنامه ریزی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت را خواهند داشت

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

مبانی فلسفی و معرفت شناختی نظریه ها

نظریه، پژوهش و عملکرد ویژگی های نظریه ها

کاربرد نظریه ها در تغییر رفتار: تئوری توضیحی و تئوری های تغییر

مفاهیم، ساختارها و متغیرها در تئوری

پارادایم های تئوری و تحقیق در ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت

ویژگی های تئوری

نظریه و تحلیل رفتار: انواع و سطح بندی نظریه ها و الگوها

تئوری های درون فردی تغییر رفتار :

الگوی باور سلامت

نظریه ی انگیزش محافظت

نظریه عمل منطقی/ نظریه رفتار برنامه ریزی شده/ الگوی رفتاری ادغام یافته

نظریه های مراحل تغییر، الگوی فرایند اتخاذ احتیاط، الگوی فرانظری

الگوی فرایند موازی توسعه یافته

تئوری های بین فردی رفتار:

نظریه شناختی اجتماعی

حمایت اجتماعی و سلامت

مرور نقادانه پژوهش های مبتنی بر نظریه (در ارتباط با نظریه های تدریس شده)

کاربرد نظریه ها در عمل: تدوین ابزارهای سنجش و راهبردهای آموزشی مبتنی بر نظریه

توسعه نظریه ها

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

طراحی یک برنامه‌ی آموزشی مبتنی بر حداقل دو مورد از نظریه‌ها / الگوها شامل تهیه طرح، تدوین محتوا، انتخاب راهبردها و روش‌های آموزشی/ارتباطی
تهیه‌ی ابزارهای سنجش و ارزشیابی مبتنی بر نظریه‌ها / الگوها
ارائه با هدف مرور نقادانه‌ی پژوهش‌های مبتنی بر نظریه در چهارچوب درس در کلاس

شیوه ارزشیابی دانشجوی

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد.
ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی و پروژه عملی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس:

- Glanz K, Rimer B K, Viswanath K. Health behavior : theory, research, and practice, John Wiley & Sons. Last edition.
- Conner M, Norman P. Predicting and Changing Health Behaviour, Research and Practice with Social Cognition Models. UK: Open University Press. Last edition.
- Hayden, Joanna. Introduction to health behavior theory. Jones & Bartlett Learning. Last edition.
- Cottrell RR., Girvan JT, Denise S, Caile S, McKenzie, J. Principles and Foundations of Health Promotion and Education. Pearson. Last edition.
- Carl I. Fertman, Diane D. Allensworth, Health Promotion Programs: from Theory to Practice; USA: by the Society for Public Health Education, Last edition
- WHO. Milestones in Health Promotion. World Health Organization 2009
- Jill M. Black . . . [et al.], Philosophical foundations of health education; USA: John Wiley & Sons. Last edition
- DiClemente R, Salazar L F, Crosby R A. Health behavior theory for public health : principles, foundations, and applications. Jones & Bartlett Learning

کد درس: ۱۳

نام درس: الگوها و نظریه های مطالعه رفتار در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت(۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

پیش نیاز یا همزمان: الگوها و نظریه های ارتقا سلامت و آموزش بهداشت ۱

هدف کلی درس:

درک و کاربرد نظریه ها و الگو های مطالعه رفتار در برنامه های ارتقاء سلامت و تحلیل نقادانه آن در پژوهش و عمل

شرح مختصر درس: در این درس فراگیران درک و کاربرد نظریه ها و الگو های مطالعه رفتار در برنامه های ارتقاء سلامت و تحلیل نقادانه آن در پژوهش و عمل بکار می‌گیرند و توان تحلیل الگوها در برنامه ریزی مداخلات ارتقاء سلامت را خواهند داشت.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

نظریه های آموزش بزرگسالان

شبکه های اجتماعی و رفتار

الگو های گروهی و اجتماعی تغییر رفتار

مشارکت اجتماعی

جامعه سازی

سازماندهی اجتماعی

نظریه ها و الگوهای تغییر سازمانی

نظریه ها و الگوهای انتشار نوآوریها در ارتقاء سلامت

کاربرد تفکر سیستمی و تئوری سیستم ها در ارتقاء سلامت

الگوهای اجتماعی، بوم شناختی

PRECEDE-PROCEED Model

PATCH/PEN-3

نظریه اقتصاد، رفتار و سلامت

تئوری تغییر رفتار مبتنی بر یاد گیری اجتماعی

بازار یابی اجتماعی

الگوهای توسعه سیاسی در ارتقاء سلامت

کاربرد نظریه ها در پژوهش و عمل

در طراحی و ارزیابی مداخلات ارتقاء سلامت

در ساخت و توسعه نظریه ها

روابط علیتی در تئوری ها

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

طراحی یک برنامه‌ی ارتقاء سلامت مبتنی بر نظریه‌ها / الگوها شامل تهیه طرح، تدوین محتوا، انتخاب راهبردها و روش‌های مداخله

تهیه‌ی ابزارهای سنجش و ارزشیابی مبتنی بر نظریه‌ها / الگوها
ارائه‌ی با هدف مرور نقادانه‌ی پژوهش‌های مبتنی بر نظریه در چهارچوب درس حاضر

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی تشخیصی اولیه با کمک پیش‌آزمونهای دانشی و نگرشی انجام خواهد شد.
ارزیابی مرحله‌ای درس با استفاده از آزمونهای مرحله‌ای و پرسش‌های کلاسی صورت می‌گیرد.
ارزیابی پایانی درس با کمک آزمون کتبی و پروژه عملی انجام خواهد شد.

منابع اصلی درس: (آخرین چاپ)

Glanz K, Rimer B K, Viswanath K. Health behavior : theory, research, and practice, John Wiley & Sons. Last edition.

Green L W, Kreuter M W. Health Program Planning: An Educational and Ecological Approach.

Clemente R, Salazar L F, Crosby R A. Health behavior theory for public health : principles, foundations, and applications. Jones & Bartlett Learning

U.S. Department of Health and Human Services. Planned Approach to Community Health: Guide for the Local Coordinator. Atlanta, GA: U.S. Department of Health and Human Services, Department of Health and Human Services, Centers for Disease Control and Prevention National Center for Chronic Disease Prevention and Health Promotion.

4. Hong Cheng, Philip Kotler, Nancy R. Lee. Social marketing for public health : global trends and success stories. Jones and Bartlett Publishers. Last edition.

5. DiClemente R J, Crosby R A, Kegler M C. Emerging theories in health promotion practice and research: strategies for improving public health. John Wiley & Sons. Last edition.

کد درس: ۱۴

نام درس: پژوهش پیشرفته در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

پیش نیاز یا همزمان: روش پژوهش در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

هدف کلی درس: درک، تحلیل و کاربرد فرایند و روش‌های تحقیق پیشرفته در مطالعات ارتقاء سلامت است.

شرح مختصر درس: دانشجویان در این درس روش‌ها و متدولوژی تحقیق مناسب را تشخیص و بکار گیرند. همچنین

ساختار پژوهشی مناسب را شکل داده و برای مطالعه برنامه‌های ارتقاء سلامت، فرضیات لازم را تدوین و آزمون‌های

آماري مورد نیاز را انتخاب و بکار گیرند. نتایج آزمون را مورد تجزیه و تحلیل و بصورت علمی ارائه دهد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

ملاحظات و چالش‌های بنیادین در روش‌های پژوهشی ارتقاء سلامت

طراحی مطالعات مداخله‌ای در ارتقاء سلامت

جامعه هدف و نمونه‌گیری

مفهوم جامعه و نمونه - برآورد حجم نمونه - عوامل تعیین‌کننده در حجم نمونه - روش‌های نمونه‌گیری - معایب و

مزیت‌های روش‌ها - خطاهای نمونه‌گیری - خطای نوع یک و دو

مطالعات ترکیبی (ساختار مطالعات ترکیبی)

مطالعات ترکیبی موازی همگرا

مطالعات ترکیبی متوالی توضیحی

مطالعات ترکیبی متوالی اکتشافی

مطالعات ترکیبی تبدیلی

مطالعات ترکیبی چند مرحله‌ای

مطالعات ترکیبی Embedded Design

تدوین طرح پژوهش، فرضیات، ابزار سنجش فرضیات و آزمون فرضیات در مطالعات تبیینی و توضیحی،

تحلیل همبستگی، تحلیل‌های رگرسیونی،

تحلیل و گزارش آزمون‌ها و مدل‌های رگرسیونی

تحلیل مسیر

تدوین طرح پژوهش، و آزمون فرضیات در مطالعات علی مقایسه‌ای (مقایسه میانگین‌ها و نسبت‌ها)

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

تدوین یک پروپزال با رویکرد مطالعات ترکیبی و ارائه به استاد

دبیرفانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان ترم

منابع اصلی درس:(آخرین چاپ)

Cottrell RR, McKenzie JF. Health Promotion and Education Research Methods. USA: Jones and Bartlett Pub. Last edition

Salazar LF, Crosby RA, DiClemente RJ. Research methods in health promotion. John Wiley & Sons. Last edition.

Laura F. Salazar, Richard A. Crosby, Ralph J.DiClemente .Research methods in health promotion / [edited by] .—Last edition. John Wiley & Sons, Inc

Social Science Research: Principles, Methods, And Practices, Anol Bhattacharjee, 2012,

Statistical Methods for Health Care Research, Barbara Hazard Munro-2005

Psychology Research Methods, Paul C. Price

Essentials of Research Design and Methodology , Geoffrey Marczyk, David DeMatteo, David Festinger, 2005

کد درس: ۱۵

نام درس: برنامه ریزی مداخلات در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

پیش نیاز یا همزمان: راهبردهای ارتباطی در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

هدف کلی درس: دانشجو مهارت های اساسی برای طراحی مداخلات ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت مبتنی بر روش شناسی علمی و الگوهای تخصصی در سطوح خرد تا کلان را کسب می نماید
شرح مختصر درس: در این درس دانشجو مبانی نظری، مراحل و فنون نیاز سنجی و برنامه ریزی مداخلات ارتقاء سلامت برای کاربرد در سطوح گروهی، سازمانی و اجتماعی را کسب می نماید.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

مفاهیم، تعاریف و زمینه های برنامه های ارتقاء سلامت:

تفاوت ها و نابرابری ها در برنامه های ارتقاء سلامت

مشکل سلامت: سنجش نیازهای شرکت کنندگان در برنامه

تعریف ارزیابی سلامت - ارزیابی سازمانی - ارزیابی بازاریابی خدمات سلامت - نیاز سنجی فردی، اجتماعی - ارزیابی

سریع (Rapid) - ارزیابی نیروی انسانی

رویکردهای برنامه ریزی و مراحل برنامه ریزی

رویکرد های جامع - منطقی (Synoptic) ، گام به گام (Incremental) ، تعاملی (Transactive) ،

حمایتی (Advocacy) و رادیکال (Radical)

مراحل برنامه ریزی: شکل دهی تیم - تحلیل وضعیت - اولویت بندی - تدوین تئوری برنامه، تئوری مداخله و ارزشیابی

تئوری برنامه و نقش تئوری در برنامه های ارتقاء سلامت

-تئوری های سطح فردی ، سطح بین فردی، سطح اجتماعی و سازمانی

-الگوی برنامه ریزی برنامه های ارتقاء سلامت (PATCH, APEX-PH , MAPP, CHIPT, SMART, precede)

(Intervention Mapping proceed)

برنامه ریزی راهبردی در ارتقاء سلامت

-تئوری های برنامه (Process , Effect, Casual, intervention, Impact)

تدوین بیانیه، رسالت، اهداف کلی، عینی و استراتژی های برنامه

برنامه ریزی عملیاتی

سازمان دهی و ظرفیت سازی اجتماعی

اجرای برنامه

بازاریابی برنامه

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

دانشجو بتواند:

با انتخاب یک setting یک پروپزال برنامه ریزی با جزئیات زیر تدوین و ارائه نماید.

چرائی برنامه برای آن setting را تبیین نماید،

فرایند و روش ها و فنون مناسب برای تحلیل وضعیت و نیاز سنجی در آن setting را تدوین نماید.

ابزار های لازم را برای مرحله قبل تهیه نماید.

یک برنامه ارتقا سلامت برای یکی مسائل اولویت دار آن setting با استفاده از الگو های برنامه ریزی تهیه ارائه نماید.

برنامه عملیاتی برای آن تهیه و روش های اجرای برنامه را تدوین نماید.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان

ترم

منابع اصلی درس:

James F. McKenzie, Brad L. Neiger, Rosemary Thackeray. Planning, implementing, and evaluating health promotion programs: a primer 6th edition. 2013

CDC. (2008). Strategic Planning. Centers for Disease Control and Prevention; Division of Adolescent and School Health. USA. www.cdc.gov/healthyyouth/evaluation

Bartholomew LK, et al. Planning health promotion programs an intervention mapping approach, - 3rd ed. Published by Jossey-Bass, 2013.

Issel, L. Michele. (2014). Health program planning and evaluation: a practical, systematic approach for community health. Jones & Bartlett Learning

منابع تکمیلی:

5. the New World of Health promotion, New program Development , Implementation and evaluation, Bernard J. Healey and Robert S. Zimmerman Jr.

Assessment and Planning in health programs, Bonni C. Hodges and Donna M. Videto. 6.

7. Health program Planning An Educational and Environmental Approach, Green & Kreutzer

8. Zuckerman, AM. (2005). Healthcare strategic planning. USA: Health Administration Press.

کد درس: ۱۶

نام درس: ارزشیابی برنامه های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

هدف کلی درس: کسب بینش و مهارت های اساسی در زمینه مفاهیم، اصول رویکردها و الگوهای ارزشیابی برنامه و کاربرست آنها در برنامه های ارتقاء سلامت

شرح مختصر درس: در این درس فراگیران رویکردها، شاخص ها و معیارهای ارزشیابی مداخلات و چارچوب ارزشیابی مداخلات در ارتقاء سلامت را فرا می‌گیرند و مهارت لازم برای ارزیابی و ارزشیابی برنامه های ارتقاء سلامت را بر اساس معیارها و شاخص ها انجام می دهند

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

مفاهیم ارزشیابی در مداخلات ارتقاء سلامت

رویکرد های ارزشیابی: رویکرد جامع، رویکرد مشارکتی، مشتری محور، برنامه گرا، تصمیم گرا، و چند سطحی.....)

برنامه ریزی ارزشیابی مداخلات ارتقاء سلامت

مدل های ارزشیابی و کاربرد آن در برنامه های ارتقاء سلامت (مدل منطقی برنامه (LOGIC MODEL)

مدل، RE-AIM، مدل CIPP، چارچوب ارزشیابی CDC، چارچوب ارزشیابی شورای پژوهشی پزشکی، MRC چارچوب

ارزشیابی برنامه های ارتقاء سلامت در پیشگیری از بیماریها (ONTARIO)

کنترل کیفیت در برنامه های ارتقاء سلامت

ارزشیابی اثربخشی در برنامه های ارتقاء سلامت

روش شناسی در ارزشیابی برنامه های ارتقاء سلامت

طرح های ارزشیابی (ارزشیابی برنامه های ابتکاری جامعه برای بهداشت و توسعه، ارزشیابی سیاست های ارتقاء

سلامت، ارزشیابی تکوینی، مقایسه ای و.....)

فرا ارزشیابی برنامه های ارزشیابی

انتشار یافته های ارزشیابی، تعارض منافع در انتشار نتایج ارزشیابی، انتشار، فرآیند سیاست گذاری، تفسیر

موانع عملی و چالش ها برای ارزشیابی برنامه های ارتقاء سلامت

ارزشیابی کیفی در مداخلات ارتقاء سلامت (مدل سازمانی در ارزشیابی، رویکردهای ارزیابی کیفی؛

معیارهای ارزیابی کیفی مانند: benchmark؛ ممیزی (Auditing)؛ مانند: Anomaly report، Gap assessment،

ممیزی داخلی، ممیزی خارجی، ممیزی ترکیبی، ممیزی مشترک، ممیزی سبز، ممیزی متا)

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

فراگیر اقدامات زیر را به صورت عملی انجام دهد

- برنامه یک سازمان را به عنوان محیط کار عملی انتخاب نماید؛ و یکی از برنامه های ارتقاء سلامت ، را در آن سازمان ارزیابی نماید

- یافته های ارزیابی وضعیت ارتقاء سلامت را در سازمان تحلیل، و با وضعیت بهینه مقایسه نماید.

- یک طرح ارزشیابی برای یک برنامه ارتقاء دهنده سلامت پیشنهاد نماید.

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

الف_ حضور منظم در کلاس درس و مشارکت فعال در بحث های گروهی، ارزشیابی فعالیت های کلاسی، تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و پایان ترم.

ب_ حضور موثر در یک سازمان و ارزیابی و ارزشیابی وضعیت و برنامه های ارتقاء سلامت ، استخراج یافته ها، قضاوت مستدل و ارایه نتایج ارزشیابی و پیشنهادات ارتقاء سلامت مبتنی برشواهد.

منابع اصلی درس :

THOMAS W. VALENTE (2002). Evaluating Health Promotion Programs. Oxford University Press, Inc.

Harris, Muriel J., 2010. Evaluating public and community health programs / , John Wiley & Sons, Inc. All rights reserved. Published by Jossey-Bass

Louise Potvin · David V. McQueen.(2008). Health Promotion Evaluation Practices in the Americas. Springer

Fitzpatrick, Sanders, Worthen. Program Evaluation, alternative approaches and practical guidelines. Pearson, last edition

منابع تکمیلی :

McKenzie JF, Neiger BL, Thackeray R. Planning, implementing & evaluating health promotion programs: A primer. Pearson; 2016 Feb 2.

Valente TW. Evaluating health promotion programs. Oxford University Press; 2002 Feb 7.

World Health Organization. Health promotion evaluation: recommendations to policy-makers: report of the WHO European Working Group on Health Promotion Evaluation. 1998.

CDC. _____ Framework for Program Evaluation. MAY 15. 2017.

<https://www.cdc.gov/eval/framework/index.htm>

Rootman I, editor. Evaluation in health promotion: principles and perspectives. WHO Regional Office Europe; 200

کد درس: ۱۷

نام درس: استراتژیهای آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

هدف کلی درس:

تعیین و بکارگیری استراتژیها و روشهای مناسب در برنامه های ارتقاء سلامت

شرح درس:

در این درس فراگیران انواع و کاربرد استراتژی‌ها در ارتقاء سلامت را فراگرفته و نحوه استفاده از آنها در برنامه های ارتقاء سلامت را کسب نمایند

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

تعریف و مفهوم استراتژی در ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت

نقش و جایگاه استراتژی در مداخلات

استراتژی های مطرح در کنفرانس های ارتقاء سلامت (آلماتا، اتاوا- شانگهای) و نقش آن در سلامت جامعه

انواع استراتژی ها در ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت

تعیین راهبردهای در فرایند مداخلات ارتقاء سلامت

راهبردهای سیاستگذاری بهداشت،

راهبردهای تغییر محیط-

راهبردهای خدمات اجتماعی مرتبط با سلامت،

راهبردهای بسیج اجتماعی و ...)

جلب حمایت همه جانبه (تعاریف، دلائل کاربرد، عناصر اساسی، چهار چوب فکری، اصول و عوامل کلیدی، ارزشهای

کلیدی و ابزارهای جلب حمایت همه جانبه)

- تولید راهبردها (بررسی متون، تفکر انتقادی - بارش افکار در گروه ها ...)، ارزیابی راهبردها، تعیین ملاک های

انتخاب استراتژی مناسب، تصمیم گیری در مورد بهترین راه حل ها- ملاک ها و راهنماهای تدوین مداخلات ارتقاء

سلامت - طراحی مداخلات ارتقاء سلامت مناسب- راهبرد برنامه ریزی برای اقدام- انجام راه حل و ارزشیابی

واسطه گری Mediating (تعاریف، دلائل کاربرد، عناصر اساسی، چهار چوب فکری، اصول و عوامل کلیدی،

ارزشهای کلیدی و ابزارها)

قادر سازی Enabling (تعاریف، دلائل کاربرد، عناصر اساسی، چهار چوب فکری، اصول و عوامل کلیدی، ارزشهای

کلیدی و ابزارها)

مسئولیت پذیری و پاسخگوئی تعاریف، دلائل کاربرد، عناصر اساسی، چهار چوب فکری، اصول و عوامل کلیدی،

ارزشهای کلیدی و ابزارها)

-توانمندسازی: (تعاریف ، دلائل کاربرد، عناصر اساسی، چهار چوب فکری ،اصول و عوامل کلیدی، ارزشهای کلیدی و ابزارها و موانع)

- مشارکت : (تعاریف ، دلائل کاربرد، عناصر اساسی، چهار چوب فکری ،اصول و عوامل کلیدی، ارزشهای کلیدی و ابزارها و موانع)

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

دانشجو بتواند:

برنامه تفصیلی کاربست استراتژی های ارتقاء سلامت (حد اقل دو استراتژی) برای حل یک مشکل اولویت دار سلامت در جامعه و یا یک setting خاص تدوین و ارائه نماید

حد اقل دو برنامه ارتقاء سلامت اجرا شده در ملی و یا بین المللی بررسی و کاربرد استراتژی ها در آن برنامه هارا نقادانه تحلیل و در کلاس گزارش نماید.

شیوه ارزشیابی دانشجو:

الف_ حضور منظم در کلاس درس و مشارکت فعال در بحث های گروهی، ارزشیابی فعالیت های کلاسی، تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و پایان ترم.

ب_ حضور موثر در یک سازمان و جلب حمایت همه جانبه یک وضعیت و برنامه ارتقاء سلامت ، طراحی یک برنامه جلب حمایت همه جانبه در راستای ستینگ ارتقاء دهنده سلامت

منابع اصلی درس:

Green J, Tones K, Cross R, Woodall J. Health Promotion Planning & Strategies. SAGE publication. Last edition.

Egger G, Spark R, Donovan R. Health promotion strategies and Methods. Mac Graw Hill. Last editon.

Sprechmann S, Pelton E. Advocacy tools and guidelines: Promoting policy change. Atlanta, GA: CARE. Last editon

Scribner, S, O'Hablou, B . Advocacy Guidelines, College of Public Health Science,University of Last editon USA

American Public Health Association . APHA Legislative Advocacy Handbook: A Guide for Effective Public Health Advocacy, American Public health Association, Washamgton DC, USA .Last editon.

Stafford J, Mitchell H, Stoneham M, Daube M. Advocacy in action: a toolkit for public health professionals. Public Health Advocacy Institute of Western Australia: Perth. Last editon. Feldesman Tucker Leifer Fidell . Advocacy Restrictions and Limitations on Federally Funded Health Centers, Feldesman Tucker Leifer Fidell LLP, Washington DC, USA .2001.<http://www.nachc.org/wp-content/uploads/2015/06/REV-Questions-and-Answers-on-Health-Center-Lobbying-7.pdf>.

International Council of nurses 2008, Promoting Health – Advocacy Guide for Health f .Professionals, International Council of Nurses, Geneva, Switzerland
<http://www.comminit.com/global/content/promoting-health-advocacy-guide-health-professionals>
<http://www.phaiwa.org.au/wp-content/uploads/2015/12/PHAIWA-Advocacy-in-Action-3rd-Edition.pdf>

Galer-Unti RA, Tappe MK, Lachenmayr S. Advocacy 101: Getting started in health education advocacy. Health Promotion Practice. 2004 Jul;5(3):280-8.Naeve K, Fischer-Mackey J, Puri J, ..٢٠١٧Bhatia R, Yegbemey RN. Evaluating advocacy

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

کد درس: ۱۸:

نام درس: ارتقاء سلامت اجتماع محور

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

هدف کلی درس: فلسفه و رویکرد های نظری و عملی جامعه شناختی و کاربرد آنها در طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات ارتقاء سلامت اجتماع محور

شرح درس:

در این درس فراگیران کاربرد رویکرد های جامعه شناختی درک و در مسائل و مشکلات سلامت و تحلیل و برنامه ریزی مداخلات ارتقاء سلامت اجتماع محور بکار گیرند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

تعریف جامعه و اجتماع

مبانی مداخلات اجتماع محور در ارتقاء سلامت

مولفه های اجتماعی تعیین کننده سلامت (SDH)

الگوهای رفتار فرهنگی و سازمانی در تحلیل اجتماع و جامعه

نگرش سیستمی به فرهنگ و -فرهنگ سلامت و شاخص های آن

فرایند فرهنگ سازی و اصول حاکم بر فرایند فرهنگ سازی

لایه های فرهنگ سلامت

فرهنگ سازمانی (مفهوم و تعریف فرهنگ سازمانی، عوامل و اجزاء فرهنگ سازمانی، چگونگی شکل گیری و تداوم فرهنگ سازمانی)

ارتباط جو جامعه با فرهنگ سلامت

مقاومت اجتماعی در برابر پدیده تغییر و غلبه بر عوامل مقاوم

رویکرد جامعه محور برای ارتقا سلامت

رویکرد های تعاملی در جامعه (مشارکت جامعه، ظرفیت سازی جامعه، توسعه جامعه، و.....)

اکولوژی فرهنگی، اجتماعی سلامت و کاربرد آن مداخلات اجتماع محور

تئوری ها و مدل های مبتنی بر جامعه

مدلهای فرهنگ سلامت محور (مدلهای توصیفی (مطالعات موردی)، مدل های پیش بینی (روابط علی و معلولی)

مدلهای تجویزی (هنجاری) موقعیت مناسب، مدل کاکس، مدل برنرز (عضو و عقاید) berends، مدل گلر (Geller) یا

مدل سه وجهی فرهنگ (محیط، فرد، رفتار)، مدل کوپر (cooper)، مدل رشد یافته فرهنگ سلامت محور)

روشهای ارتقاء سلامت اجتماع محور:

مراحل مختلف برنامه های ارتقاء سلامت اجتماع محور

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مشارکت جامعه در برنامه ریزی، اجرا و ارزشیابی مداخلات
اجتماعات سالم (محله سالم، خانواده سالم ، ...)
کاربرد رویکردها و توسعه سلامت اجتماع محور
تئوریهای توسعه جامعه در مداخلات ارتقاء سلامت جامعه محور
بسیج افراد و منابع برای ارتقاء سلامت
مدیریت، ابزارها و مراحل ابتکارات مبتنی بر جامعه (Community-based initiatives-CBIs)
ارزشیابی و ابزارها در مداخلات مبتنی بر جامعه
مداخلات جامعه محور موفق مبتنی بر شواهد

ب- رئیس مطالب (۱۷ ساعت عملی):

دانشجویان یک موضوع را انتخاب و با رویکرد اجتماع محور با استفاده و بکارگیری مونوگرافی موضوع را تحلیل
نموده و مولفه های موثر را مشخص و در یک برنامه ارتقاء سلامت تدوین و ارائه نماید

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

ارزشیابی دانشجوی با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان
ترم

منابع اصلی درس:

E Angela Coulter). Engaging communities for health improvement: A scoping study for the
Health Foundation. The Health Foundation. Last editon
Ralph J. DiClemente, Richard A. Crosby, Michelle C. Kegler.). Emerging theories in health
Last editon . promotion practice and research : strategies for improving public health
Glenn Laverack.. Health Promotion Practice Building Empowered Communities. Open
University Press. Last editon
Patricia J. Kelly, Yumary Ruiz-Janecko. Community-based health , Sally Guttmacher
interventions : principles and applications. John Wiley & Sons. Last edition.
John W. Murphy. Community-Based Interventions Philosophy and Action. Springer. Last
edition.

Bracht N, editor. Health Promotion at the community level, Latest Edition
Cox FM, Erlich JL, Rothman J, Tropman JE, Strategies of Community Organisation, Latest
Edition
Jan Marie Fritz • Jacques Rhéaume. Community Intervention Clinical Sociology Perspectives

کد درس: ۱۹

نام درس: سمینار

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس:

انجام مطالعه مستقل در مباحث روز و مهم آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت
بکارگیری تفکر انتقادی و مرور تحلیل متون علمی

شرح درس: در این درس عملی فراگیران بطور مستقل روی بکی از مباحث و موضوعات مهم و به روز آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت مطالعه جامعی نموده و نتیجه مطالعات خود را در قالب یک طرح تحلیلی و انتقاید بصورت گزارش کتبی و نیز شفاهی ارائه می نمایند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت عملی)

یکی از مباحث و موضوعات مهم و به روز آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

حضور منظم در کلاس، ارزشیابی فعالیت‌های کلاسی، تکالیف (پروژه درسی)

کد درس: ۲۰

نام درس: کارورزی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس:

کسب مهارت های عملی برای تحلیل وضعیت، تدوین، اجرا و ارزشیابی برنامه های ارتقاء سلامت (مقیاس محدود) در عرصه های ارائه خدمات حرفه ای

شرح درس:

در این درس، کارورز در حد اقل یکی از عرصه های ارائه خدمات حرفه ای حضور می یابد و به تحلیل وضعیت شامل نیازسنجی و تحلیل نقادانه برنامه های اجرا شده، حتی الامکان مشارکت در اجرای برنامه های موجود، تدوین، اجرا، و ارزیابی یک برنامه ارتقاء سلامت در مقیاس محدود می پردازد. در نهایت دانشجوی باید به تهیه و ارائه گزارش همراه با مستندات در قالب کارپوشه بنماید.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت عملی)

حضور در فیلد (حد اقل یک فیلد)

ارتباط و حمایت طلبی در سازمان

تحلیل وضعیت شامل نیازسنجی و تحلیل نقادانه برنامه های اجرا شده

مشارکت در اجرای برنامه های موجود

تدوین یک برنامه ارتقاء سلامت با همکاری ذینفعان در آن فیلد

اجراف پایش و ثبت مستندات کار

تهیه و ارائه گزارش کار در قالب کار پوشه

ثبت گزارش کار در کار پوشه دوره

فعالیت در یکی از موارد زیر صورت پذیرد

در واحد های ستادی و مراکز/ پژوهشکده های تحقیقاتی وابسته به معاونت های مختلف دانشگاه های علوم پزشکی و

مراکز بهداشتی درمانی

مراکز خدمات و مشاوره آموزش و ارتقاء سلامت

ستاد بهداشت مدراس، وزارت آموزش و پرورش (کشور، استانها)

صدا و سیما

معاونت فرهنگی، اجتماعی شهرداریها

مراکز بهداشت درمانی وابسته به وزارت خانه ها و موسسات اقتصادی اجتماعی بزرگ

دبيرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

محیط های کار و صنعت (شامل تشکیلات مرتبط با بهداشت، درمان و HSE)

شیوه ارزشیابی دانشجو: حضور منظم در کارورزی - ارزشیابی پروژه و گزارش کارورزی

کد درس: ۲۱

نام درس: پایان نامه

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲۰ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس: طراحی و اجرای یک مطالعه جامع مرتبط با ارتقاء سلامت و ارزشیابی و انتشار نتایج
رئوس مطالب:

دانشجو باید مطابق آیین نامه آموزشی دوره دکتری تخصصی (Ph.D) مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی یک تحقیق جامع با ویژگی های زیر انجام دهد بپردازد.
در راستای حل یکی از نیاز های اساسی کشور باشد
روش کار برخاسته از دانش و نظریه های تخصصی ارتقاء سلامت باشد
مطالعه از نوآوری و رویکرد خلاقانه برخوردار باشد
شایستگی و توانائی های لازم حرفه ای را در آن موضوع مورد مطالعه کسب نماید
دستاوردهای مطالعه برابر ضوابط قابل انتشار در مجلات علمی تخصصی مرتبط باشد

شیوه ارزشیابی دانشجو:

طبق ضوابط و مقررات تحصیلات تکمیلی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

کد درس: ۲۲

نام درس: محیط‌های ارتقاء دهنده سلامت

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

هدف کلی درس:

یادگیری مبانی فلسفی، رویکرد ها و اصول برنامه ریزی و اعتبار بخشی برنامه های ارتقاء سلامت محیط محور و تحلیل نقادانه آنها

شرح درس:

در این درس فراگیر مبانی، فلسفه تاریخچه ، ویژگی ها و شاخص های یک محیط ارتقاء دهنده سلامت با رویکرد نقادانه می آموزد

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

مبانی فلسفی و تاریخچه ارتقاء سلامت محیط محور

ویژگی ها، مزایا و چالش های ارتقاء سلامت محیط محور

اصول برنامه ریزی ارتقاء سلامت محیط محور

رویکرد سیستمی به ارتقاء سلامت محیط محور

مدرسه ارتقاء دهنده سلامت

استانداردها، شاخص ها و نشانگر های مدرسه ارتقاء دهنده سلامت

بیمارستان ارتقاء دهنده سلامت

استانداردها، شاخص ها و نشانگر های بیمارستان ارتقاء دهنده سلامت

محیط کار ارتقاء دهنده سلامت

استانداردها، شاخص ها و نشانگر های محیط کار ارتقاء دهنده سلامت

دانشگاه ارتقاء دهنده سلامت

استانداردها، شاخص ها و نشانگر های دانشگاه ارتقاء دهنده سلامت

زندان های ارتقاء دهنده سلامت

استانداردها، شاخص ها و نشانگر های زندان های ارتقاء دهنده سلامت

مرور نقادانه تجارب ایران و جهان در زمینه محیط های ارتقاء دهنده سلامت

ب- رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

فراگیر اقدامات زیر را به صورت عملی انجام دهد

یک سازمان را به عنوان محیط ارتقاء دهنده سلامت انتخاب نماید؛ و با استفاده از یکی از چک لیست‌های استاندارد ارزیابی و وضعیت آن ارزیابی و تحلیل نماید
یک برنامه بهبود برای دستیابی به محیط ارتقاء دهنده سلامت برای سازمان تدوین و در کلاس ارائه نماید
شیوه ارزیابی دانشجوی:

الف_ حضور منظم در کلاس درس و مشارکت فعال در بحث‌های گروهی، امتحان میان ترم و پایان ترم.
ب_ حضور موثر در یک سازمان و ارزیابی وضعیت ارتقاء سلامت در محیط کار، قابلیت برقراری ارتباط سازمانی موثر با کارکنان و مدیران سازمان، ارزیابی دقیق و استخراج یافته‌ها، قضاوت مستدل و ارائه برنامه پیشنهادی ارتقاء سلامت مبتنی بر شواهد.

منابع اصلی درس: (چاپ آخر)

- Scriven A, Hodgins M. Health Promotion Settings, Principles and Practice. SAGE. Last edition
- Fertman C. I. Workplace Health Promotion Programs; Planning, Implementation and Evaluation, Jossey – BASS (2015). Last Edition
- Aggleton P, Dennison C, Warwick I. Promoting Health and Well-being through Schools. Routledge. Last edition.
- Fertman. Workplace health promotion programs : planning, implementation, and evaluation. John Wiley & Sons. Last edition.
- WHO. (2005). Health promotion in hospital, evidence and quality management. World Health Organization.
- WHO. (2007). The International Network of Health Promoting Hospitals and Health Services: Integrating health promotion into hospitals and health services; Concept, framework and organization. WHO Regional Office for Europe
- WHO. (2006). Implementing health promotion in hospitals: Manual and self-assessment forms. Edited by: Oliver Groene. WHO Regional Office for Europe
- CDC. Workplace Health Program Development Checklist. Available from: www.cdc.gov/workplacehealthpromotion/pdf/workplacehealth-checklist.pdf. [cited Access: 10.10.2015].
- Worksafe Victoria. Healthy Workplace Kit Your, guide to implementing health and wellbeing programs at work. Work Health Work Safe Victoria. Australia. 2010. Available from: <http://www.worksafe.vic.gov.au/wps/wcm/connect/f7093280439cdf6db37eb3145ee8dc5e/?a=17203> [cited Accessed 30.09.2014].

هدف کلی درس: تبیین مسائل سلامت در جمعیت شهری و روستائی با رویکردی بوم شناختی و کسب توانمندی برای کاربرست رویکردها و نظریه های ارتقاء سلامت برای مشارکت و یا ایفای نقش فعال در زمینه توسعه سلامت جمعیت شهری و روستائی

شرح مختصر درس در این درس دانشجوی در طی فرایند آموزشی و یادگیری تعاملی و فعال به مطالعه تحلیلی متون علمی مرتبط با شهرنشینی و روستا نشینی روندهای جمعیتی آن در ایران و جهان، مسایل سلامت در شهرها و روستاها و بررسی چالش ها، الگوها و تجارب ارتقاء سلامت در شهرها و روستاها می پردازد. اهمیت رویکردهای اجتماعی-بوم شناختی و بین رشته ای در سیاستگذاری و برنامه ریزی ارتقاء سلامت جمعیت شهری و روستائی را واکاوی می نماید. و در نهایت برنامه ای مشتمل بر راهکارهای عملی برای ارتقاء سلامت در شهرها و یا روستاها به صورت مسئله-محور ارائه می کند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

سلامت شهری و روستائی از منظر کلی (جمعیت شناختی اپیدمیولوژی اجتماعی و ...)

جهانی شدن / جهانی سازی و سلامت در شهرها و روستاها

شهرنشینی از لحاظ جمعیت شناختی در کشورهای در حال توسعه

مهاجرت، شهرنشینی و چالشهای سلامت

رویکرد بار بیماریها در اندازه گیری سلامت جمعیت شهری

تغییرات اقلیمی و سلامت در شهرها و روستاها

اکولوژی شهری و روستائی (مناسبات اجتماعی و ساخت، فضا و فرهنگ و.....)

شهرنشینی و بیماریهای عفونی

اپیدمی های جدید در شهرها

آسیبهای اجتماعی در شهرها و روستاها

حاشیه نشینی

بلایا و تاثیرات آنها در محیطهای شهری

حمل و نقل و مشکلات ترافیکی در شهرها (حمل و نقل و سلامت)

چالشها، نظامها و الگوهای ارائه خدمات و ارتقاء سلامت؛ شامل سلامت الکترونیک

شهر سالم؛ روستای سالم رویکردها، استراتژیها، الگوها

مبلمان شهری، پارک ها و فضاهای عمومی در شهرها

چهارچوب های بین رشته ای در پژوهش و عملکرد روی سلامت در شهرها و روستاها

رویکردهای اجتماعی-بوم شناختی در تحلیل مسایل سلامت و برنامه ریزی ارتقاء سلامت در شهرها و روستاها

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مرور نقادانه ی برنامه ها و مداخلات ارتقاء سلامت مسئله-محور و یا مبتنی بر جمعیت های خاص در شهرها

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

دانشجو بایستی از طریق بررسی منابع علمی و سازمانی حداقل یک مسئله مهم سلامت و یا گروه جمعیتی آسیب پذیر را انتخاب نماید. سپس با استفاده از رویکرد ها والگوهای ارتقاء سلامت شهری و روستائی نسبت تجزیه و تحلیل آن اقدام نماید

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان ترم

منابع اصلی درس:

1. David Vlahov, Jo Ivey Boufford, Clarence E. Pearson, Laurie Norris. Urban Health: Global Perspectives. Jossey-Bass. Last edition
2. Nicholas Freudenberg, Susan Klitzman, Susan Saegert. Urban health and society: interdisciplinary approaches to research and practice. John Wiley & Sons. Last edition.
- Alexander Kramer, Md. Mobarak Hossain Khan, Frauke Kraas. Health in Megacities and Urban Areas. Springer Heidelberg Dordrecht. Last edition.
- Corburn, Jason. Toward the healthy city : people, places, and the politics of urban planning. Massachusetts Institute of Technology.

کد درس: ۲۴

نام درس: ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

پیش‌نیاز یا همزمان: ندارد

هدف کلی درس: توانمندسازی فراگیران در نقد و ارزشیابی وضعیت موجود و برنامه‌های ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان

شرح مختصر درس: آشنایی فراگیران با درک مفاهیم سلامت نوجوانان و جوانان، و با تحلیل وضعیت موجود قادر به طراحی، اجراء و ارزشیابی برنامه‌های جامع ارتقاء سلامت نوجوانان، جوانان در سطوح مختلف فردی و سازمانی گردد

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

- تعاریف و مفاهیم ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان
- اهمیت و ضرورت ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان و نقش آن در سلامت جامعه
- بررسی وضعیت سلامت نوجوانان و جوانان در ایران و جهان
- مشکلات و مسایل شایع نوجوانان و جوانان در ایران
- آسیب‌های اجتماعی و اقتصادی در سطح کشور‌های در حال توسعه و پیشرفته و تاثیر آن در سلامت نوجوانان و جوانان

- عوامل تهدید کننده سلامت نوجوانان و جوانان: اعتیاد و روان‌گردان‌ها، خودکشی، خشونت، فرار از خانه، کودکان کار، الکلیسم، آسیب‌های نوپدید و....

- بررسی نقش سیاست‌گذاریها در ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان
- نقش خانواده و جامعه در ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان
- بررسی و نقد برنامه‌های جامع ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان در سطح ملی و بین‌المللی
- اصول توانمند سازی نوجوانان و جوانان
- راهکارهای موثر برای ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان
- نقش سازمانهای دولتی و غیر دولتی در ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان
- اصول برنامه‌ریزی جامع (طراحی، اجرا و ارزشیابی) در ارتقاء سلامت نوجوانان و جوانان

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت عملی)

در این بخش دانشجو فعالیت‌های عملی زیر را انجام دهد

مراجعه به یکی مراکز آموزشی (مدارس، دانشگاه‌ها یا سطح جامعه و یا محیط کار) به بررسی و تحلیل نیازها، برنامه‌ها و خدمات سلامت نوجوانان و جوانان می‌پردازد. همچنین یک برنامه آموزشی را برای گروهی از این جمعیت اجراء، ارزشیابی و گزارش نماید.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روش‌های زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت‌های کلاسی-تکالیف (پروژه های درسی)

منابع اصلی درس:(آخرین چاپ)

Gullotta T P, Plant R W, Evans M A. Handbook of Adolescent Behavioral Problems, Evidence-Based Approaches to Prevention and Treatment. Springer. Last edition.

Breinbauer, Cecilia. Youth: Choices and Change. Promoting Healthy Behaviors in Adolescents. PAN AMERICAN HEALTH ORGANIZATION. Last edition.

Moyse , K. Promoting Health in Children and Youth People. Latest Edition

Barnes, M. & Rowe, J. Child, Youth and Family Health: Strengthening Communities. Latest Edition

هدف کلی درس: درک و کاربرد نظریه‌ها و الگوهای مطالعه رفتار در برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و تحلیل نقادانه آن در پژوهش و عمل
شرح مختصر درس: در این درس، فراگیران درک و کاربرد نظریه‌ها و الگوهای مطالعه رفتار در برنامه‌های آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت و تحلیل نقادانه آن در پژوهش و عمل بکار می‌گیرند. و توان تحلیل الگوها در برنامه‌ریزی مداخلات آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت را خواهند داشت

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مفاهیم و رویکردهای جامعه‌شناسی ارتقاء سلامت

اصول و مبانی جامعه‌شناسی ارتقاء سلامت

زمینه حقوق اساسی ارتقاء سلامت

نقدهای اجتماعی-سیاسی به ارتقاء سلامت

تأثیر بافت اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و محیطی در شکل‌گیری راهبردهای ارتقاء سلامت

عدالت اجتماعی و ارتقاء سلامت

توسعه و ارتقاء سلامت

توسعه سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و سلامت

توسعه فرهنگی و ارتقاء سلامت

توسعه و توانمندسازی اجتماعی

مؤلفه‌های اجتماعی مؤثر بر اتخاذ سیاست‌های سلامت

روشهای کاربردی جامعه‌شناسی ارتقاء سلامت.

مؤلفه‌های توسعه پایدار و سلامت (، سلامت مطلوب و رفاه، آموزش با کیفیت، عدالت جنسیتی، شغل شرافتمندانه و

رشد اقتصادی، کاهش نابرابری، عدالت اجتماعی و نهاد‌های توانمند)،

مناسبات اجتماعی و ارتقاء سلامت

دیدگاه جامعه‌شناختی در ارتقاء سلامت

ارتباط فرهنگ و ارتقاء سلامت

نقش اجتماعی و ارتقاء سلامت

شکل‌دهی فرهنگ در ارتقاء سلامت

تئوریهای اجتماعی و ارتقاء سلامت

نظریه‌های جامعه‌شناختی و کاربرد آنها در تغییر فرهنگ سلامت

- کسب توانائی لازم برای شناسائی، تحلیل و مستند سازی رفتارهای اجتماعی و ارتقاء سلامت

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان ترم

منابع اصلی درس : (آخرین چاپ)

Robin Bunton, Sarah Nettleton and Roger Burrows. The sociology of health promotion Critical lifestyle and risk. Routledge. Last edition.,analyses of consumption

Fritz.J.M. Community Intervention, Clinical Sociology perspectives. Spinger

Bunton.R, Nettleton and Burrows.R, The Sociology of Health Promotion. Last edition.

کد درس: ۲۶

نام درس: کاربرد رسانه در آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

هدف کلی درس: تبیین و تحلیل نقش رسانه در سلامت جامعه و کسب و مهارت در طراحی، تولید و ارزشیابی مواد رسانه ای برای مقاصد ارتقاء سلامت در جامعه
شرح درس: در این درس فراگیران با درک تجزیه، تحلیل محتوا و تاثیر آن در سلامت قادر به تبیین و تحلیل رسانه و مهارت آموزی در طراحی، تولید و ارزشیابی مواد رسانه ای برای مقاصد ارتقاء سلامت در جامعه نائل می گردند

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری)

نقش رسانه در جامعه - نقش رسانه در شکل دهی دانش، نگرش و رفتار فرد و جامعه
نقش و کاربرد های رسانه ها در برنامه های ارتقاء سلامت
استانداردهای تولید و ارزشیابی رسانه
تکنولوژیهای مدرن ارتباطی و رسانه های جدید (وب، IPTV، شبکه های اجتماعی، .....)
تجزیه تحلیل محتوی و تأثیر رسانه بر سلامت
فرایند تولید رسانه (انتخاب رسانه - طراحی)
تحلیل محتوی با رویکرد کمی در پیام های منتشره از طریق رسانه
انتخاب رسانه مبتنی بر اصول (محتوای آموزشی، مخاطب شناسی، فرهنگی اجتماعی و .....)،
رسانه و گروه های جمعیتی کم در دسترس
استراتژی مناسب در تهیه رسانه
اصول ارزشیابی رسانه های ارتقاء دهنده سلامت (پیش آزمون و اثر بخشی)
عوامل مؤثر بر موفقیت بکارگیری رسانه ها در ارتقاء سلامت
سواد رسانه و سلامت
مهارت های مشارکت در گروه های تولید رسانه
رسانه و بازاریابی ارتقاء سلامت
رابطه بین رسانه با نظام های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی
فرآیندهای موثر بر رسانه های الکترونیک و دیجیتال
رسانه های نوین ارتباطی و اطلاعاتی در حوزه سلامت
نقش بازی های رایانه ای و ویدئویی و تلفن های هوشمند و دیجیتال در ارتقاء سلامت
وب سایت: فهم فضای وب و ارزیابی وب سایت های سلامت
مداخلات سلامت محور در فضای مجازی

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

تحلیل نقادانه پژوهش‌ها و مداخلات رسانه محور در ارتقاء سلامت جامعه

رئوس مطالب (۱۷ ساعت عملی):

در این بخش دانشجویان فعالیت‌های عملی زیر را انجام دهد

با انتخاب مشکل بهداشتی مراحل تولید و بکارگیری یک رسانه مناسب را انجام دهد و سپس با تجزیه و تحلیل نتایج را در کلاس گزارش دهد

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

ارزشیابی دانشجویان با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت‌های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان ترم

منابع اصلی درس :

Potter WJ. Media literacy: Sage Publications; Last edition.

Brunner C, Tally W. The new media literacy handbook: An educator's guide to bringing new media into the classroom: Doubleday; Last edition.

Creeber G, Martin R. Digital Culture: Understanding New Media: Understanding New Media: McGraw-Hill Education (UK); ; Last edition.

Iakovidis I, Wilson P, Healy JC. E-health: current situation and examples of implemented and beneficial e-health applications: Ios Press; ; Last edition.

Albarran AB, Chan-Olmsted SM, Wirth MO. Handbook of media management and economics: Routledge; Last edition.

Doak.C.C, Doak L.G, Root.J.H. Teaching Patients with low Literacy Skills. L.B.Lippincott

1-Grey, A., Owen, L., Bowling, K., Ryan, H., McVey, D. 'A Breath of Fresh Air: Tackling Smoking through the Media.' Latest Edition

2-Hastings, G.B., Haywood, A.J. (1994). 'Social marketing: A critical response.' Health Promotion International, 9, 59-63.

3-French, J. 'Components of successful media campaigns. Latest Edition'

کد درس: ۲۷

نام درس: ارتقاء سلامت سالمندان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

اهداف کلی درس: شناخت ویژگی‌های سالمندان، تحلیل مسایل سلامت و اجتماعی سالمندان، مرور نقادانه سیاست‌ها و راهبردهای ارتقاء سلامت سالمندان و کسب توانمندی برای ارائه برنامه و مشارکت فعال در سیاستگذاری‌های ارتقاء سلامت سالمندان در جامعه

آشنایی فراگیر با تعاریف و مفاهیم سالمندی

آشنایی فراگیر با نظریه‌های سالمندی و سالمندی سالم

آشنایی فراگیر با عوارض جسمی، روانی، اجتماعی، اقتصادی سالمندی

آشنایی فراگیر با روش‌های کاهش عوارض سالمندی و ارتقاء سلامت سالمندان

شرح درس:

در این درس، فراگیران فرایند تحولی سالمند شدن و ویژگی‌های سالمندان را از ابعاد زیست‌شناختی، فیزیولوژیک، سلامت، روانشناختی و جامعه‌شناختی می‌آموزند؛ مشکلات شایع سلامت در سالمندی را با رویکردی اجتماعی بوم‌شناختی تحلیل می‌نمایند؛ برنامه‌ها و راهبردهای ارتقاء سلامت در ایران و جهان را بررسی و نقادانه مطالعه می‌کنند؛ و در نهایت راهکارها و برنامه‌هایی برای ارتقاء سلامت سالمندان مبتنی بر نظریه‌ها و راهبردهای ارتقاء سلامت ارائه می‌نمایند.

رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری):

تعریف سالمند سالم

جمعیت‌شناسی و اپیدمیولوژی سالمندی

شاخص سالمندان از زوایای بیولوژیک، فیزیولوژیک، سلامت، جامعه‌شناختی و روانشناختی

شناخت و تحلیل اجتماعی - بوم‌شناختی مشکلات مرتبط با سلامت و کیفیت زندگی در سالمندان

اصول یادگیری و ارتباط با سالمندان

مرور سیاست‌ها، برنامه‌ها و استراتژی‌های ارتقاء سلامت سالمندان در ایران و جهان

سبک زندگی (شادکامی، امید و.....)

حمایت و مشارکت اجتماعی

برنامه‌های پیشگیری و ارتقاء سلامت مسئله محور در سالمندان

سلامت روان

سرطان

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

قلبی عروقی

انزوای اجتماعی

سالمند آزاری

سالمندی فعال و موفق

برنامه های ارتقاء سلامت سالمندان اجتماع محور

شهر دوستدار سالمند

کلینیک و بیمارستان دوستدار سالمند

مراکز ارائه خدمات سالمندان

ملاحظات اخلاقی و قانونی درکار با سالمندان

رئوس مطالب (۱۷ ساعت عملی)

در این بخش دانشجو فعالیت های عملی زیر را انجام دهد

مراجعه به یکی از مراکز سالمندی و تحلیل مشکلات و اولویت بندی

طراحی برنامه بر اساس اصول آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت

اجرای برنامه

تحلیل و گزارش در کلاس

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت‌های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان

ترم

منابع اصلی درس :

Leslie A. Morgan, Suzanne R. Kunkel. Aging, society, and the life course / Springer Publishing Company, Last edition

David Haber. Health promotion and aging : practical applications for health professionals. Springer Publishing. Last edition

Aging matters : an introduction to social gerontology. Nancy Hooyman, H. Asuman Kiyak, Kevin Ka wamoto. Pearson Education. Last edition

World Health Organization. . Global strategy and action plan on ageing and health, Department of Ageing and Life.

کد درس: ۲۸

نام درس: ارتقاء سلامت زنان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱/۵ واحد نظری) - (۰/۵ واحد عملی)

هدف کلی درس: تبیین سلامت زنان از ابعاد مختلف و تحلیل برنامه های ارتقای سلامت زنان در جامعه شرح درس: در این درس ، فراگیران به تبیین سلامت زنان از ابعاد و دیدگاه های مختلف پرداخته و مشکلات شایع در این جمعیت را بررسی سپس به مرور نقادانه برنامه ها و استراتژی های ارتقای سلامت زنان در ایران و جهان می پردازند

رئوس مطالب (۲۶ ساعت نظری):

اهمیت سلامت زنان در ارتقاء سلامت و توسعه پایدار

اپیدمیولوژی سلامت زنان و مشکلات شایع (شاخص ها، گروه های جمعیتی زنان و .....)

ابعاد و عوامل موثر بر ارتقاء سلامت زنان:

فیزیولوژیک

فرهنگی

اقتصادی

اجتماعی

سیاسی و ..

ملاحظات فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و سیاسی در برنامه های ارتقاء سلامت زنان

آسیب شناسی سلامت زنان (آزار و خشونت علیه زنان، .....)

بهداشت باروری و سلامت جنسی (سلامت دختران نوجوان و جوان ، زنان بزرگسالان و سالمند)

برنامه های توانمند سازی زنان در خانواده و جامعه

اهداف توسعه هزاره سوم و سلامت زنان

سیاست ها و استراتژی های ارتقاء سلامت در ایران و جهان

جایگاه زن در اسلام و آموزه های دینی در ارتقاء سلامت زنان با تاکید بر سلامت اجتماعی آنها

برنامه های نظام ارائه خدمات بهداشتی درمانی برای ارتقاء سلامت زنان

تجارب موفق ملی و جهانی در ارتقاء سلامت زنان

رئوس مطالب (۱۷ ساعت عملی)

در این بخش دانشجو فعالیت های عملی زیر را انجام دهد

مراجعه به یکی مراکز بهداشتی درمانی و یا محیط کار جهت بررسی یکی از مشکلات سلامت زنان را مطالعه نماید و

پس با نقد و تحلیل در کلاس گزارش نماید.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

-شیوه ارزشیابی دانشجو :

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان ترم

منابع اصلی درس:

1. http://www.who.int/topics/reproductive_health/en
2. Amy O. Tsui, Judith N. Wasserheit, and John G. Haaga, Reproductive Health in Developing Countries: Expanding Dimensions, Building Solutions ,
Reproductive health Journal
Ruby T.Senie. Epidemiology of womens Health, Jones & Bartlett Learning

کد درس: ۲۹

نام درس: روانسنجی ابزارهای ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: (۱ واحد نظری) - (۱ واحد عملی)

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

هدف کلی درس:

درک و تحلیل مفاهیم نظری ادراکی مرتبط با یک رفتار، مفهوم سازی و رواسازی آن که قابلیت کاربرد در مطالعات داشته باشد

شرح درس : فراگیر قادر به درک مفاهیم و مراحل روانسنجی مقیاس های ادراکی شود و بتواند یک مفهوم ادراکی را تبدیل یک مقیاس قابل سنجش و کاربردی در مطالعات ارتقاء سلامت نماید

رئوس مطالب (۱۷ ساعت نظری):

مقدمه، شخصیت و شناخت، مقیاس های ادراکی

تاریخچه و تعریف روانسنجی

انواع ابزارها

حیطه های مربوط به ابزارها

روش های تولید گویه ها:

مفهوم سازی، تعریف سازه، ابعاد سازه، شناسائی ویژگی های سازه بر اساس متون و روش دلفی ویا بارش فکری،

تولید گویه های مناسب برای سازه ها

تبدیل گویه های مرتبط با سازه به ابزار قابل سنجش

تطابق فرهنگی استاندارد (ترجمه، باز ترجمه، تعیین شاخص های نسبت روائی و محتوی، روش دلفی ویا بارش فکری،)

روایی صوری در گروه هدف

تحلیل مقیاس و گویه ها (چولگی، میانگین، پخی، اثر کف و سقف و .....)

پایائی مقیاس

تحلیل عاملی اکتشافی

تحلیل های رگرسیونی

تحلیل عاملی تائیدی

روایی پیش بین، روایی همزمان ، روایی همگرا

ب: رئوس مطالب (۳۴ ساعت عملی) :

تدوین یک مقیاس ادراکی مبتنی بر رویکرد روانسنجی که مراحل آن در سر فصل ذکر گردیده است این یک فعالیت

کلاسی می باشد که همزمان با تدریس مبانی نظری در هر گام اجرا می گردد و در کلاس ارائه می نماید

شیوه ارزشیابی دانشجو:

ارزشیابی دانشجو با ترکیبی از روشهای زیر خواهد بود:

حضور منظم در کلاس-ارزشیابی فعالیت های کلاسی - تکالیف (پروژه های درسی)- امتحان میان ترم و امتحان پایان ترم

منابع اصلی درس:

- 1-Measurement in Health Behavior, Lorio,CKD. Jossey Bass Last Published
Sca Develop RuBert.F.Devi, Applied Multivsrriate Statiscs . Pituch and Stevens.J.P. 2. . Kenan A
for the Social sciences.
- Aslakson, R., Dy, S.M., Wilson, R.F., Waldfogel, J.M., Zhang, A., Isenberg, S.R., Blair, A., Sixon, J.
and Robinson, K.A., 2017. Assessment tools for palliative care.
- Committee on Psychological Testing, I.V., 2015. Psychological Testing in the Service of
Disability Determination. National Academies Press (US).
- Kline, Paul. Handbook of psychological testing. Routledge, 2013.
- Kline T. Psychological testing: A practical approach to design and evaluation. Sage; 2005 Feb
15.
- Groth-Marnat G. Handbook of psychological assessment. John Wiley & Sons; 2009 Oct 20.
- Suzuki LA, Ponterotto JG, editors. Handbook of multicultural assessment: Clinical,
psychological, and educational applications. John Wiley & Sons; 2007 Dec 10.
- Reynolds CR, Livingston RB. Mastering modern psychological testing: Theory and methods.
Pearson Education; 2012.

فصل چهارم

استانداردهای برنامه

استانداردهای برنامه آموزشی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایند ارزیابی برنامه های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

* ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

* ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه های اختصاصی، عرصه های بیمارستانی و اجتماعی را براساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

* ضروری است که عرصه های آموزشی خارج دپارتمان دوره های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

* ضروری است، جمعیت ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه های آزمایشگاهی، نمونه های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

* ضروری است، تجهیزات سرمایه ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

* ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

* ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

* ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

* ضروری است، آیین نامه ها، دستورالعمل ها، گایدلاین ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

* ضروری است که منابع اصلی درس: آخرین چاپی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

* ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

* ضروری است، محتوای برنامه کلاس های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

- * ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس های درون گروهی، سمینار ها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده های پایین تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.
  - * ضروری است، فرایند مهارت آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد.
  - * ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در دیپارتمان وجود داشته باشد.
  - * ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.
  - * ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی ها، گواهی های فعالیت های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.
  - * ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
  - * ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت های مداخله ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
  - * ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و باز خورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
  - * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.
  - * ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
  - * ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه های آموزشی همکاری های علمی بین رشته ای از قبل پایش بینی شده و برنامه ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری ها باشند، در دسترس باشد.
  - * ضروری است، در آموزش های حداقل از ۷۰٪ روش ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
  - * ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.
  - * ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک های مندرج در برنامه آموزشی باشند.
- استانداردهای فوق، در ۲۸ موضوع، مورد تصویب شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی قرار گرفته و جهت پیگیری و اجرا در اختیار واحدهای ذیربط قرار داده می شود. ضمناً یک نسخه از آن در انتهای کلیه برنامه های مصوب آورده خواهد شد.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

ارزشیابی برنامه

(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

پس از اجرای یک ترم از برنامه بازنگری شده با استفاده از فرم الگوی ارزشیابی سیپ CIPP برنامه مورد ارزشیابی قرار خواهد گرفت

این الگو مبتنی بر بافت یا موقعیت (Context)، درون داد (Input)، فرایند (Process)، و فرآورده (Product) به دست آمده است.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

۱- گذشت 2 سال از اجرای برنامه به صورت کامل .

۲- تغییرات عمده فناوری و رویکردهای سازمان جهانی بهداشت که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند

۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه در وزارت متبوع

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:

- ★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه: ۷۵ درصد به بالا
- ★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه: ۷۵ درصد به بالا
- ★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه: ۷۵ درصد به بالا
- ★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته: طبق نظر ارزیابان
- ★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته: طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شده استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و دبیرخانه علوم پایه و سایر اعضای هیات علمی هستند.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

نحوه بازنگری برنامه:

مراحل بازنگری این برنامه به ترتیب زیر است:

گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی بازخورد از نتایج نیازسنجی‌های که انجام گرفته است

مرحله اول: نیازسنجی

نظرسنجی از اعضای هیئت‌علمی و مدیران محترم گروه رشته

نظرسنجی از دانش‌آموختگان رشته در مقطع دکتری از طریق جلسات حضوری و یا ارتباط الکترونیکی

اجرای برنامه نظرسنجی از دانشجویان دکتری رشته، اساتید و دانش‌آموختگان مبتنی بر وب

نظرسنجی موردی از اساتید مجرب رشته‌های ارتباطات، فن‌آوری‌های نوین، روان‌شناسی سلامت، جامعه‌شناسی و

کارآفرینی

مرحله دوم: بررسی کوریکولوم موجود و مقایسه آن با رشته‌های مشابه در سطح بین‌المللی

بررسی کوریکولوم بیش از ۸۵ دانشگاه معتبر جهان

بررسی کوریکولوم رشته‌های مرتبط در کشور (آموزش پزشکی، گرایش‌های مرتبط در پرستاری، ارتباطات، رسانه و

سلامت)

برگزاری نشست مقدماتی آینده‌نگاری رشته با تعدادی از اساتید و دانشجویان

برگزاری نشست جایگاه شغلی دانش‌آموختگان رشته با اساتید و دانشجویان

برگزاری نشست مشورتی هم‌اندیشی با اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور که در تدریس دروس دکتری

رشته مشارکت می‌نمایند. با حضور اساتید مجرب رشته‌های مرتبط

مرحله سوم: رویکرد سامان‌دهی اطلاعات

تمرکز بر توانمندسازی دانشجویان دکتری برای ایفای نقش در سطوح میانی و کلان‌نهادها و سازمان‌های جامعه برای

سیاستگذاری و برنامه‌ریزی

تمرکز بر رویکرد جامعه‌محوری و Setting Approach همچنین رویکرد Socioecological در برنامه‌ریزی

کوریکولوم جدید دوره دکتری

تمرکز بر اسناد بالا دستی کشور در زمینه توسعه اجتماعی، اقتصادی و سلامت، همچنین کنفرانس‌های بین‌المللی ارتقاء

سلامت از هلسینکی ۲۰۱۳ مبتنی بر "سلامت در همه سیاست‌ها" و شانگهای ۲۰۱۶ مبتنی بر "محوریت ارتقاء سلامت

در توسعه"

ارتقای جایگاه شغلی دانش‌آموختگان، کارآفرینی و آینده‌نگاری رشته، هماهنگ با کوریکولوم مقطع دکتری مرحله چهارم: ساماندهی اطلاعات حاصل از مراحل قبل و تهیه پیش‌نویس اولیه برنامه آموزشی جمع‌آوری و تدوین سرفصل‌های دروس مختلف ارسالی توسط اساتید دکتری تدوین پژوهش‌سایبری بصورت اسلاید جهت ارائه در جلسه هیئت‌ممتحنه تهیه گزارش فرایند بازنگری

تهیه پیش‌نویس اولیه آموزشی بصورت یک مجموعه و تکثیر به تعداد هیئت‌ممتحنه آماده نمودن بانک اطلاعاتی منابع دروس مختلف و E.book های انگلیسی دروس بصورت تفکیک شده موضوعی از قبل

مرحله پنجم: بازنگری پیش‌نویس اولیه توسط اعضای هیات‌ممتحنه ارائه گزارش فرایند بازنگری و نتایج آن

بحث و تبادل نظر پیرامون نتایج حاصله و پیشنهادات تصمیم‌گیری پیرامون فرایند بررسی پیش‌نویس

بررسی سیر تکاملی رشته و رویکرد های نوین در سطح جهان

بازخوانی و ویرایش و بالاخره تدوین فصل اول برنامه آموزشی دوره دکتری

بررسی مجدد فصل دوم برنامه شامل جداول دروس دوره دکترا با توجه به برنامه آموزشی دوره ارشد تا حصول توافق روی جداول سه‌گانه برنامه (دروس کمبود/ جبرانی، اختصاصی/ اجباری، اختصاصی/ اختیاری)

طی فرایندی مرحله‌ای به صورت درس به درس و از طریق بررسی تطبیقی و مقایسه‌ای متقابل طرح‌های پیشنهادی، طرح درس‌های قدیم و همچنین منابع علمی جدید مرتبط با هر درس، پیش‌نویس طرح درس جدید تهیه گردید. تهیه پیش‌نویس طرح درس جدید، طی فرایندی مرحله‌ای به صورت درس به درس و از طریق بررسی تطبیقی و مقایسه‌ای متقابل طرح‌های پیشنهادی، طرح درس‌های قدیم و همچنین منابع علمی جدید مرتبط با هر درس،

در جریان تدوین طرح درس جستجوی اطلاعات و منابع بیشتر از طریق اینترنت صورت پذیرفت. جستجوی اطلاعات و منابع بیشتر از طریق اینترنت در جریان تدوین طرح درس

تعیین و فهرست نمودن مهارت‌های عملی مورد انتظار از دانش‌آموختگان دوره دکتری با توجه به دروس مختلف و نقش‌های حرفه‌ای دانش‌آموختگان در کل دوره

تعیین و اولویت‌گذاری کارگاه‌های آموزشی تکمیلی برای توسعه توانمندی‌های حرفه‌ای دانشجویان در طول دوره تحصیلی

مرحله ششم: بازبینی نهائی و تصویب برنامه آموزشی دوره

ویرایش و تدوین نهائی کوریکولوم

اعمال نظرات و دیدگاه‌های اصلاحی

نهایی‌سازی برنامه آموزشی جدید دوره دکتری "ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت" توسط هیئت‌ممتحنه و ارزشیابی رشته

ضمائم

سوگند نامه دانش آموختگان رشته ارتقاء سلامت و آموزش بهداشت

بنام خدا

سپاس خداوند یکتا را که با عنایات و الطاف بیکرانش و با بهره‌مندی از نعمت‌های بی‌شمارش اکنون که توانستم تحصیلاتم را در رشته ارزشمند آموزش بهداشت و ارتقاء سلامت به پایان رسانیده و در آستانه‌ی مرحله جدیدی از ایفای وظیفه‌ی خطیر علمی و اجتماعی قرار گیرم، در برابر آن خداوند متعال سوگند یاد می‌کنم که برای آموزش، ارتقاء سلامت و کیفیت زندگی جامعه مسئولیت‌پذیر و پاسخگو باشم و به کرامت انسانی افراد، صرف‌نظر از نژاد، قومیت و فرهنگ احترام گذاشته و پایبند اخلاق و اصول حرفه‌ای خود مصالح کلان و بلند مدت جامعه را در نظر بگیرم و در برابر جامعه پاسخگو باشم و برای حفظ، منزلت و احترام شئون حرفه‌ام و ترویج سلوک اخلاق حرفه‌ای در بین همکاران از هر گونه تلاشی دریغ نورزم. سوگند یاد می‌کنم که در توسعه مداوم حرفه‌ای خویش همواره بکوشم و در آموزش و به کارگیری آنچه فراگرفته‌ام به عنوان یک فرد آگاه حرفه‌ای، در ارتقاء و اعتلای سلامت جامعه از هیچ تلاشی دریغ نورزم. سوگند یاد می‌کنم در مقابل دشواری‌های حرفه‌ای و گستره فرهنگی جامعه، توانمند، مسئولیت‌پذیر، پاسخگو و بردبار باشم و پیوسته در راه ارتقاء همه جانبه و رفع مشکلات جامعه بشری و خصوصاً کشور اسلامی عزیزم ایران تلاش نمایم.

سابقه این رشته در دانشگاه های خارج از کشور:

حدود ۳۰ سال است که این رشته ارتقاء سلامت در بسیاری از دانشگاههای معتبر در همه قاره ها تدریس می شود.

University of Alabama at Birmingham

Cincinnati of university

Emory University

Ohio State University

University of Florida

university of Utah

university of Arizona

Curtin University of Technology, Australia

Sunshine Coast University, Australia

The University of Sydney, Australia

The University of New South Wales, Australia

Deakin University, Australia

Griffith University, Australia

Adelphi University, Australia

Griffith University/School of Public Health, Australia

La Trobe University/School of public health, Australia

The University of Toronto, Canada

The University of Alberta, Canada

Dalhousie University, Canada

Walden University/Human Services, Canada 13

London University, UK

Leeds Metropolitan University, UK

National University of Ireland, Ireland

University of LIMERICK, Ireland

University of Bergen, Norway

Coastal Carolina University/, USA

20-University of North Texas (UNT)

دبيرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

Rowan University, USA

Nebraska/Nebraska Methodist College, USA

Diponegoro University/Faculty of Public Health, Indonesia

University of Balamand/Faculty of Health Sciences, Lebanon